

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL S. S. 2016-04-04 SKUNDO**

2016 m. gegužės 23 d. Nr. S-106 (7-66/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos narės, pavaduojančios komisijos
pirmininkę
komisijos narių

Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus – pranešėjas
Linos Vosylienės
Jūratei Dalmantaitei

sekretoriaujant
dalyvaujant mokesčių administratoriaus
atstovei
mokesčių mokėtojo atstovui

Miglei Mainionytei
advokatui M. D.

2016 m. gegužės 3 d. posėdyje išnagrinėjusi S. S. (toliau – Pareiškėja) 2016-04-04 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2016-03-08 sprendimo Nr. 68-62, n u s t a t ė:

Inspekcija ginčijamu sprendimu patvirtino Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Šiaulių AVMI) 2016-01-14 sprendimo Nr. (44.1)-FR0682-17 dėl 2015-11-16 patikrinimo akto Nr. (44.2)-FR0680-792 tvirtinimo nurodymus Pareiškėjai sumokėti į biudžetą 1099,69 Eur gyventojų pajamų mokesį (toliau – GPM), 900,78 Eur GPM delspinigius, 109 Eur GPM baudą (10 proc. mokesčio dydžio), 605,89 Eur privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD įmokos), 376,80 Eur PSD įmokų delspinigius, 60 Eur PSD įmokų baudą (10 proc. įmokų dydžio), į Sodros surenkamąją sąskaitą – 98,18 Eur PSD įmokas, 49 Eur PSD įmokų baudą (50 proc. įmokų dydžio), 310,79 Eur valstybinio socialinio draudimo įmokas (toliau – VSD įmokos), 155 Eur VSD įmokų baudą (50 proc. įmokų dydžio).

Šiaulių AVMI, atlikusi pakartotinį Pareiškėjos 2009-01-01–2013-12-31 laikotarpio GPM, 2009, 2001, 2012 metų PSD įmokų ir 2011-01-01–2012-12-31 laikotarpio VSD įmokų mokesčių patikrinimą, nustatė, kad Pareiškėjos patirtos išlaidos viršijo pajamas, konstatuojant, kad Pareiškėja turėjo įstatymo nustatyta tvarka neapmokestintas pajamas: 7533,87 Lt neįregistruotos individualios veiklos pajamas ir 42150,42 Lt (84300,86 / 2 Lt) kitas neapmokestintas pajamas.

Dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo. Inspekcija sprendime išsamiai nurodo 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 70 straipsnio 1 dalies taikymo pagrindus, šio straipsnio nuostatų Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“

patvirtintose Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatytą įgyvendinimo tvarką ir akcentuoja, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje dėl MAĮ 70 straipsnio nuostatų taikymo nuosekliai laikosi pozicijos, kad mokesčių administratorius įgyja teisę apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą esant dviem būtinoms sąlygoms, kurių buvimas sudaro prielaidas taikyti šioje teisės normoje įtvirtintą elgesio modelį: pirma, mokėtino mokesčio dydžio negalima apskaičiuoti (nustatyti) įprastine atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka ir, antra, to padaryti (apskaičiuoti mokesčio) negalima dėl to, jog mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas (1) apskaičiuoti mokesčius, (2) bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, (3) tvarkyti apskaitą, (4) saugoti apskaitos ar kitus dokumentus (LVAT 2010-11-29 *nutartis adm. byloje Nr. A-438-1542/2010*; 2011-01-26 *nutartis adm. byloje Nr. A-575-146/2011*; 2012-11-12 *išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis adm. byloje Nr. A-442-1984/2012*, 2013-04-15 *sprendimas adm. byloje Nr. A-602-27/2013 ir kt.*).

LVAT taip pat yra išaiškinęs, kad nors MAĮ 70 str. 1 dalyje *expressis verbis* nėra nustatyta, kad mokesčiai gali būti apskaičiuojami pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, kai mokesčių mokėtojo įsigyto turto vertė ir / ar asmeninės išlaidos per atitinkamą laikotarpį yra didesnės už deklaruotas pajamas, tačiau tokie atvejai patenka į MAĮ 70 str. 1 dalies teisinio reguliavimo sritį (LVAT 2013-07-04 *nutartis adm. byloje Nr. A-442-1032/2013*, 2016-02-10 *nutartis adm. byloje Nr. A-300-492/2016*).

Inspekcija pažymi, kad Taisyklių 4 punkte yra pateikiamas pavyzdinis, bet ne baigtinis mokesčių mokėtojo elgesio, kuriam esant gali būti taikomas MAĮ 70 straipsnis, sąrašas. Todėl ir kitais, šiame teisės akte konkrečiai neišvardintais atvejais, toks įvertinimas gali būti atliekamas, jei tenkinamos aukščiau nurodytos MAĮ 70 str. 1 dalies taikymo sąlygos. Tokia pozicija nėra atsitiktinė, nes paprastai nėra įmanoma apibrėžti visų situacijų, kada kyla būtinybė mokesčių apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą.

Šiaulių AVMI mokėtinus mokesčius Pareiškėjai apskaičiavo pagal atliktą įvertinimą, pritaikiusi išlaidų metodą (Taisyklių 6.3.3 p., VI dalis), pasinaudojusi Taisyklių 29 punkte nustatytais informacijos šaltiniais (bankų sąskaitų išrašais, asmenų paaiškinimais, VĮ Registrų centro duomenimis, Lietuvos Respublikos kredito įstaigų bei draudimo įmonių pateikta informacija, nekilnojamojo turto vertintojo pateikta ataskaita, sutuoktinių pateiktomis metinėmis pajamų deklaracijos ir kt.).

Pareiškėjos mokestinis tyrimas pradėtas pagal Muitinės kriminalinės tarnybos Kauno skyriaus (toliau – Muitinės kriminalinė tarnyba) pateiktą informaciją dėl galimo neteisėto praturtėjimo. Šiaulių AVMI atliko Pareiškėjos sutuoktinio R. S. operatyvų patikrinimą (2014-04-08 *operatyvaus patikrinimo pavedimas Nr. FR1043-3097*) ir nustatė, kad sutuoktinių pajamos buvo nepakankamos turtui įsigyti, todėl inicijavo abiejų sutuoktinių mokestinius patikrinimus. Sutuoktinių mokestinių patikrinimų metu nustatyta, kad sutuoktinių turto vertė ir asmeninės išlaidos per atitinkamą laikotarpį yra didesnės už deklaruotas pajamas.

Pareiškėja nuo 1998-05-23 yra įregistravusi santuoką su R. S. (toliau – sutuoktinis), todėl vadovaudamasi Civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatomis bei suformuota teismų praktika (LVAT *išplėstinės teisėjų kolegijos 2013-01-07 nutartis adm. byloje Nr. A-602-2280/2012*; 2014-04-23 *nutartis adm. byloje Nr. A-438-581/2014*), Šiaulių AVMI, analizuodama Pareiškėjos gautas pajamas bei patirtas išlaidas, įvertino ir sutuoktinio gautas pajamas bei patirtas išlaidas. Sutuoktiniai augina du vaikus (gim. 2006-11-10 ir 2011-03-07).

Inspekcija nurodo, kad mokesčių administratorius, taikydamas išlaidų metodą, taip pat turi įvertinti ir kitas aplinkybes, kurių tiesioginė įtaka gali būti vertinama (Taisyklių 17 p.).

Dėl piniginių lėšų likučio tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Pareiškėjos gautos pajamos ir patirtos išlaidos iki tikrinamojo laikotarpio (analizuoti 2003–2008 metai) detalčiai nurodytos 2015-11-16 patikrinimo akto 3–4 psl. ir 5 priede.

Dėl nepripažintų 70000 Lt santaupų 2004 metų pradžioje. Pareiškėja galimybę sutaupyti 70000 Lt sumą per laikotarpį nuo 1998-05-23 iki 2003-12-31 grindžia vestuvių

dovanomis, kurių bendra suma (daiktais ir pinigais) sudarė 20000 Lt, likusi sumos dalis sutaupyta iš darbinės veiklos bei tėvų paramos.

Šiaulių AVMI, vadovaudamasi protingumo ir teisingumo principais (MAĮ 8 str. 3 d.), nustatė, kad Pareiškėjos pateiktas sąrašas asmenų, suteikusių pinigines vestuvių dovanas, nėra konkretus, t. y. nenurodyti duomenys, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti asmenis ir juos apklausti, taip pat nenurodyta, kiek iš viso gauta pinigų. Pareiškėja įsidarbino tik 1999-10-15, darbinės veiklos pajamos iki 2004 m. buvo pakankamos tik pragyvenimo išlaidoms padengti, t. y. sutuoktiniai 2002 m. gavo 6528,87 Lt (2486+4042,87), 2003 m. – 17421,45 Lt (4665,37+12756,08), iš viso – 23950,32 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas. Konstatuota, kad tėvų parama kaime užaugintais maisto produktais iš dalies sumažino išlaidas maistui, bet nepadengė visų šeimos išlaidų, nes yra nemažai produktų, kuriuos tenka pirkti – cukrus, kava ir kt. Įvertinus per laikotarpį nuo santuokos sudarymo sutuoktinių gautas pajamas bei patirtas išlaidas, padaryta išvada, kad net tuo atveju, jeigu, kaip teigia sutuoktiniai, jie būtų gavę vestuvių proga dovanų pinigais, tai iki 2004 m. juos išleido. Tokia pozicija, visų pirma, grindžiama tuo, jog pagal pateiktą sutartį sutuoktiniai 2001-11-06 už 100000 Lt įsigijo butą, esantį G g. 64-52, Š.. Antra, pagal Pareiškėjos sutuoktinio banko sąskaitos išrašą nustatyta, kad 2004-07-27 jis pasiėmė iš banko 5000 Lt vartojamąją paskolą, mokėjo bankui paskolos administravimo mokesčių bei palūkanas. Trečia, iš banko sąskaitų išrašų nustatyta, kad Pareiškėjos sutuoktinis iš gautos 5000 Lt paskolos tą pačią dieną 4200 Lt pervadė į AB SEB banke esančią sąskaitą, o 2004-09-02 į sąskaitą grynaisiais pinigais įnešė dar 3646 Lt ir iki 2004-09-14 išsiėmė grynaisiais pinigais 7300 Lt. Pareiškėja 2004-09-15 įsigijo užsienyje eksploatuotą 1993 m. gamybos automobilį *Mazda 626*, kurio rinkos vertė pagal VŠĮ „Emprekis“ duomenis įsigijimo metu buvo 2150 Eur (7424 Lt), o sutuoktinis 2004-06-23 įsigijo užsienyje eksploatuotą 1993 m. gamybos automobilį *Renault Safrane*, kurio rinkos vertė pagal VŠĮ „Emprekis“ duomenis įsigijimo metu buvo 2510 Eur (8866 Lt).

Atsižvelgdama į patikrinimo metu surinktus duomenis bei nustatytų aplinkybių visumą ir į tai, kad Pareiškėja nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių šeimos galimybes per 5 metus (1999–2003 metais) sutaupyti 70000 Lt sumą (MAĮ 67 str. 2 d.), Inspekcija konstatuoja, jog minėtos sumos sutuoktiniai sutaupyti negalėjo.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2003–2008 metus. Pareiškėja, teigdama, kad per 2003–2008 metus šeimos patirtos vartojimo išlaidos nesudarė patikrinimo akte apskaičiuotos 116391,60 Lt sumos, nepateikė jokių įrodymų dėl sutuoktinių turėtų kitokio dydžio vartojimo išlaidų, o apsiribojo tik abstraktaus pobūdžio paaiškinimais, kad šiuo ir vėlesniais laikotarpiais šeimą ekologiška maisto produkcija aprūpino kaime gyvenantys Pareiškėjos tėvai, todėl maistui reikėjo skirti minimalias lėšas. Inspekcija nurodo, kad Šiaulių AVMI teisingai pažymėjo, jog parama maisto produktais negalėjo būti didelė. Be to, yra nemažai produktų, kuriuos reikia pirkti, pavyzdžiui, cukrus, kava ir kt.

Dėl vartojimo išlaidų skaičiavimo vien tik pagal Statistikos departamento skelbiamas vidutines vartojimo išlaidas Inspekcija pažymi, jog, kai vertinamos mokėtojo patirtos išlaidos, mokesčių administratorius gali pasirinkti tokį informacijos šaltinį, kuris leistų tiksliausiai ir objektyviausiai atlikti įvertinimą. Šiaulių AVMI pasirinktas išlaidų metodas leido tiksliausiai apskaičiuoti Pareiškėjos pajamas ir išlaidas, remiantis oficialiais ir visuotinai prieinamais duomenimis. Pažymėtina, kad su mokesčių administratoriaus naudojamais duomenimis (Lietuvos statistikos departamento) įvairaus pobūdžio bylose savo formuojamoje praktikoje sutinka ir LVAT (2011-09-05 *nutartis adm. byloje Nr. A-575-928/2011*, 2014-04-15 *nutartis adm. byloje Nr. A-602-409/2014*).

Dėl iki tikrinamojo laikotarpio gautų paskolų. Inspekcija nurodo, kad LVAT praktikoje pažymėta, jog išvados apie mokesčio mokėtojo tam tikrų civilinių sandorių pagrindu gautų pajamų realumą darytinos sistemiškai bei kompleksiskai įvertinus visus tiesioginius bei netiesioginius įrodymus, pagrindžiančius ar paneigiančius objektyvų pajamų gavimo faktą. Vien atskirų formalių įrodymų (pavyzdžiui, paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sutarčių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo

faktinių aplinkybių analize, paties pajamų gavimo nepagrindžia. LVAT tokią išvadą padarė taip pat atsižvelgdamas į MAĮ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą. Atsižvelgiant į teismų praktiką, vien tik civilinės sutarties, kaip formalaus įrodymo, pateikimas *per se* negali būti pripažįstamas tinkamu realaus pajamų gavimo fakto pagrindimu, neįvertinus visų kitų su galimu pajamų gavimu susijusių faktinių aplinkybių (LVAT 2011-02-04 nutartis adm. byloje Nr. A-438-201/2011).

Pareiškėja su sutuoktiniu pajamų šaltiniams iki tikrinamojo laikotarpio pagrįsti pateikė paskolų sutartis, pasirašytas su susijusiais asmenimis: (1) 2007-06-01 su A. S. dėl 45000 Lt paskolos sūnui (Pareiškėjos sutuoktiniui); (2) 2007-06-01 su B. S. dėl 45000 Lt paskolos sūnui (Pareiškėjos sutuoktiniui); (3) 2007-06-01 su G. B. dėl 45000 Lt paskolos sutuoktiniui (šios beprocentinės paskolos grąžinimo terminas 2008-01-01); (4) 2007-07-02 su D. A. dėl 30000 Lt paskolos sutuoktiniui (grąžinimo terminas 2015-07-02); (5) 2008-06-10 su S. M. (Pareiškėjos tėvas) dėl 46000 Lt paskolos Pareiškėjai (neribotam laikui); (6) 2008-07-01 su S. M. (Pareiškėjos brolis) dėl 38000 Lt paskolos sutuoktiniui (paskola beprocentinė, grąžinimo terminas 2008-12-31); iš viso 249000 Lt sumai.

Šiaulių AVMI, atlikusi A. S., G. B., D. A., S. M. (Pareiškėjos tėvas) ir R. A. M., S. M. (Pareiškėjos brolis) ir A. M. operatyvius patikrinimus (*F. S. operatyvus patikrinimas neatliktas, nes jis 2013-04-01 mirė, duomenys apie pajamas ir išlaidas pateikti patikrinimo akto 6 psl.*), nustatė, kad tik Stasys ir R. A. M. turėjo galimybę Pareiškėjai paskolinti 46000 Lt, visų kitų tikrintų asmenų pajamos buvo nepakankamos paskoloms suteikti.

Atsakydama į Pareiškėjos teiginį, kad pripažinta tik 2008-06-10 Pareiškėjos iš tėvo S. M. gauta 46000 Lt paskola, Inspekcija pažymi, kad nors Šiaulių AVMI konstatavo, jog tik ši suma realiai galėjo būti paskolinta, tačiau dėl senaties (2007 m. ir 2008 m. nepatenka į tikrinamąjį laikotarpį) pripažino suteiktas paskolas 210000 Lt sumai, nes būtent tokia suma per minėtą laikotarpį realiai buvo įnešta grynaisiais pinigais į banko sąskaitą. Atitinkamai ši suma buvo neapmokestinta ir sudarė pagrindą apskaičiuojant 164822 Lt grynujų pinigų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje, t. y. šeimos piniginių lėšų likutis ne banke 2008-12-31 buvo 164822 Lt (*pagal Pareiškėjos 2015-12-14 rašytines pastabas, įvertinus dviem vaikams tenkančias išlaidas, perskaičiuotos vidutinės vartojimo išlaidos ir atitinkamai grynujų pinigų likutis 2008-12-31 nuo 155681,69 Lt padidintas iki 164822 Lt, Šiaulių AVMI sprendimo 23 psl.*).

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų tikrinamuoju laikotarpiu. Pareiškėjos gautos pajamos ir patirtos išlaidos detalčiai nurodytos Šiaulių 2015-11-16 patikrinimo akto 4–21 psl.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2009 metus. Pareiškėja per 2009 metus gavo 47901,75 Lt pajamas, iš jų: 7200 Lt darbo užmokestis, 30000 Lt nekilnojamojo turto pardavimo pajamos, 9600 Lt už turto nuomą, 1101,75 Lt vaiko išmokos. Pareiškėja 2009 metais patyrė 195436,82 Lt išlaidas, iš jų: 125000 Lt įsigyjant nekilnojamąjį turtą, 643 Lt – sutarties įforminimo išlaidos, nuo darbo pajamų išskaičiuota: 336 Lt GPM, 432 Lt PSD įmokos, 216 Lt Sodros įmokos, už nekilnojamojo turto nuomą išskaičiuota: 1400 Lt GPM, 576 Lt PSD įmokos, 34496,90 Lt nekilnojamojam turtui įrengti, 4479,16 Lt už automobilio remontą, 11870 Lt už kelionę į Turkiją, 15987,76 Lt vartojimo išlaidos.

Pareiškėjos sutuoktinis per 2009 metus gavo 118077,61 Lt pajamas, iš jų: 7945 Lt darbo užmokestis, 30000 Lt nekilnojamojo turto pardavimo pajamos, 1489 Lt palūkanos už indėlį, 66543 Lt pajamos iš veiklos su verslo liudijimu, į sąskaitą žalos atlyginimui iš IF draudimo pervesta – 4104,16 Lt, iš BTA draudimo – 7700 Lt, fiziniai asmenys į sąskaitą pervedė: E. R. – 6240 Lt, A. K. – 2790 Lt, grąžinta 295 Lt GPM permoka bei gautos 1,45 Lt palūkanos. Pareiškėjos sutuoktinis 2009 metais patyrė 195869 Lt išlaidas, iš jų: 125000 Lt įsigyjant nekilnojamąjį turtą, 643 Lt sutarties įforminimo išlaidas, 700 Lt sumokėta už gyvybės draudimą, nuo darbo pajamų išskaičiuota: 271 Lt GPM, 476,70 Lt PSD įmokos, 238,35 Lt Sodros įmokos, 116 Lt verslo liudijimo įsigijimo išlaidos, 504 Lt PSD įmokos nuo veiklos su verslo liudijimu, 903,90 Lt paskolai padengti, 826,43 Lt būsto kredito palūkanos, 7704,96 Lt už prekių (67 vnt. ratlankių) įsigijimą, 34496,90 Lt nekilnojamojam turtui įrengti, 8000 Lt už ratlankius, įsigytus 2009-06-22 iš A. D., 1 987,76 Lt vartojimo išlaidos.

Įvertinusi sutuoktinių 164822 Lt grynujų pinigų likutį (pagal Pareiškėjos 2015-12-14 pastabas įvertinus dviem vaikams tenkančias išlaidas, perskaičiuotos vidutinės vartojimo išlaidos ir atitinkamai padidintas grynujų pinigų likutis 2008-12-31; Šiaulių AVMI sprendimo 23 psl.), 2815,57 Lt kreditinį likutį banke, 165979,67 Lt gautas pajamas ir 391305,82 Lt patirtas išlaidas, 12052,77 Lt kreditinį likutį banke metų pabaigoje, Šiaulių AVMI pagrįstai nustatė, kad 2009 metais sutuoktinių išlaidos 69741,35 Lt (403358,59 – 333617,24) viršijo gautas pajamas. Darytina išvada, kad sutuoktiniai 2009 m. turėjo 69741,35 Lt kitas neapmokestintas pajamas. Kitos neapmokestintos pajamos padalinamos abiem sutuoktiniams po 34870,67 Lt (CK 3. 87 str. 1 d. ir 3.88 str. 2 d.).

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2010 metus. Pareiškėja 2010 m. gavo 67 382,28 Lt pajamas, iš jų: 26086 Lt pajamas iš paskirstytojo pelno (dividendus), 8719,61 Lt darbo užmokestį, į sąskaitą žalai atlyginti iš AB „Lietuvos draudimas“ pervesti 467,96 Lt, 70 Lt, į sąskaitą pervedė Z. T. , 2038,71 Lt gautos iš kito turto nuomos pajamos, 30000 Lt iš pirkėjų už UAB „R2“ akcijas (nustatyta pagal paaiškinimus). Pareiškėja 2010 metais patyrė 56603,44 Lt išlaidas, iš jų: 5217 Lt GPM išskaičiuota nuo pajamų iš paskirstytojo pelno (dividendai), nuo darbo pajamų išskaičiuota: 840 Lt GPM, 523,18 Lt PSD įmokos, 261,57 Lt Sodros įmokos, 306 Lt GPM nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 7700 Lt už iš UAB „L2“ įsigytą automobilį *Lexus RX330*, 10348,95 Lt nekilnojamajam turtui įrengti, 467,96 Lt už automobilio remontą, 1080,00 Lt pervesti motinai, 4083,09 Lt pervesta įvairiems fiziniams asmenims, 3811 Lt už kelionę į Hurgadą, 211 Lt už kelionės draudimą, 21753,69 Lt vartojimo išlaidos.

Pareiškėjos sutuoktinis per 2010 metus gavo 106842,27 Lt pajamas, iš jų: 10912,08 Lt darbo užmokestis, į sąskaitą žalai atlyginti iš IF draudimo pervesti 410,19 Lt, 94520 Lt pajamuos iš veiklos pagal verslo liudijimą, 1000 Lt už J. M. parduotą automobilį *Renault Safrane*. Pareiškėjos sutuoktinis 2010 metais patyrė 57032,03 Lt išlaidas, iš jų: 2310 Lt sumokėta už gyvybės draudimą, nuo darbo pajamų išskaičiuota: 754 Lt GPM, 654,72 Lt PSD įmokos, 327,36 Lt Sodros įmokos, 151 Lt verslo liudijimo įsigijimo išlaidos, 864 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 953,74 Lt paskolai padengti, 455,33 Lt būsto kredito palūkanos, 14849,05 Lt už prekių (106 vnt. ratlankių) įsigijimą, 3200 Lt už 32 vnt. UAB „L1“ paprastųjų vardinių akcijų įsigijimą, 10348,95 Lt nekilnojamajam turtui įrengti, 410,19 Lt automobilio remontui, 21753,69 Lt vartojimo išlaidos.

Įvertinusi sutuoktinių 12052,67 Lt kreditinį likutį banke, 174224,55 Lt gautas pajamas ir 113635,47 Lt patirtas išlaidas, 8550,42 Lt kreditinį likutį banke metų pabaigoje, Šiaulių AVMI pagrįstai nustatė, kad 2010 metais sutuoktinių pajamos 64091,33 Lt (186277,22 – 122185,89) viršijo patirtas išlaidas.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2011 metus. Pareiškėja per 2011 metus gavo 90007,83 Lt pajamas, iš jų: 24000 Lt tėvų dovana, 10482,51 Lt ligos, motinystės pašalpas, 1675,32 Lt vaiko išmokas, 8000 Lt už S. S. parduotą automobilį *Lexus RX330*, apskaičiuota gauta 42206,50 Lt (45850 – 3643,50) pajamų suma, įsigijus verslo liudijimą, ir 3643,50 Lt, neįsigijus verslo liudijimo ir neįregistravus individualios veiklos. Pareiškėja 2011 metais patyrė 35035,64 Lt išlaidas, iš jų: 2046,62 Lt įsigyjant ratlankius, 683 Lt GPM, išskaičiuotas nuo ligos, motinystės pašalpu, 81 Lt už verslo liudijimą, 139 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 69 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 6427,52 Lt įsigyjant 47 vnt. navigacinių sistemų, 650 Lt išlaidos kurui įsigyti, 6674 Lt už kelionę į Egiptą (*Sharm el Sheik*), 442,04 Lt sumokėti mokesčiai, 1500 Lt pervedė motinai, 3969,75 Lt pervedė įvairiems fiziniams asmenims, 12353,71 Lt patirtos vartojimo išlaidos.

Pareiškėjos sutuoktinis per 2011 metus gavo 89912,27 Lt pajamas, iš jų: 11431,45 Lt darbo užmokestis, 161 Lt gražinta GPM permoka, 1019,82 Lt ligos, tėvystės pašalpos, 77300 Lt pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą. Pareiškėjos sutuoktinis 2011 metais patyrė 39637,89 Lt išlaidas, iš jų: 1820 Lt sumokėti už gyvybės draudimą, 153 Lt GPM, išskaičiuotas nuo ligos, tėvystės pašalpos, 146 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, nuo darbo pajamų išskaičiuota: 766 Lt GPM, 685,89 Lt PSD įmokos, 342,94 Lt Sodros įmokos, 96 Lt verslo liudijimo įsigijimo išlaidos, 146 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 1006,31 Lt

paskolai padengti, 516,73 Lt būsto kredito palūkanos, už 20197,08 Lt įsigyti 272 vnt. navigacinių sistemų ir 320 vnt. pakroviklių, 152 Lt grynaisiais pinigais sumokėta už kelto bilietus Klaipėda–Karlsham, 1097,24 Lt sumokėti mokesčiai (žemės mokestis, GPM), 159 Lt pervesti fiziniams asmenims, 12353,70 Lt patirtos vartojimo išlaidos.

Įvertinusi sutuoktinių 64091,33 Lt grynujų pinigų likutį, 8550,42 Lt kreditinį likutį banke, 179920,10 Lt gautas pajamas ir 74673,53 Lt patirtas išlaidas, 7868,96 Lt kreditinį likutį banke metų pabaigoje, Šiaulių AVMI pagrįstai nustatė, kad 2011 metais sutuoktinių pajamos 170019,36 Lt (252561,85 – 82542,49) viršijo išlaidas. Pareiškėjos, neįsigijus verslo liudijimo ir neįsiregistravus individualios veiklos, gautos 2550,22 Lt (3643,50 – 1093,28) pajamos, vadovaujantis GPMĮ 5 str. 1 dalimi ir 6 str. 3 dalimi, apmokestinamos taikant 5 procentų pajamų mokesčio tarifą.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2012 metus. Pareiškėja per 2012 metus gavo 30157,29 Lt pajamas, iš jų: 12746,96 Lt ligos, motinystės pašalpas, 141,90 Lt gražintą GPM, 160 Lt pervedė A. Č., 7119,83 Lt pajamas iš individualios veiklos, 80388,60 Lt kito turto pardavimo pajamas, 1600 Lt už parduotas UAB „L1“ akcijas. Pareiškėja 2012 metais patyrė 147697,71 Lt išlaidas, iš jų: 544 Lt už 2012-05-23 pirkimo–pardavimo sutarties (už 220000 Lt įsigyti *poilsio apartamentai ir garažai, esantys M g. 65, P*) įforminimą, 971 Lt GPM ir 764,82 Lt išskaičiuoti nuo ligos, motinystės pašalpų, 1258 Lt GPM išskaičiuotas nuo kito turto pardavimo pajamų (8388,60 Lt), 110000 Lt už nekilnojamąjį turtą P, 3786,40 Lt pervesti įvairiems fiziniams asmenims, 2135,95 Lt apskaičiuoti už ratlankiams iš BUAB „R1“ įsigyti, 200 Lt už lėktuvo bilietus į Barseloną, 100 Lt už stovėjimo aikštelės paslaugas, 190 Lt už draudimą, 12210 Lt (1000 Lt buvo sumokėtas 2011-12-29) už kelionę į Turkiją (*Antalya*), 15537,54 Lt vartojimo išlaidos.

Pareiškėjos sutuoktinis per 2012 metus gavo 310099,04 Lt pajamas, iš jų: 13949,04 Lt darbo užmokestis, 3000 Lt už Ž. J. parduotą automobilį *VW Passat*, 91550 Lt pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą, 1600 Lt už parduotas UAB „L1“ akcijas, 200000 Lt iš sesers. Pareiškėjos sutuoktinis 2012 metais patyrė 385423,60 Lt išlaidas, iš jų: 544 Lt už 2012-05-23 pirkimo–pardavimo sutarties (už 220000 Lt įsigyti *poilsio apartamentai ir garažai, esantys M g. 65, P*) įforminimą, 3640 Lt gyvybės draudimo įmokos, nuo darbo pajamų išskaičiuota: 1107 Lt GPM, 836,94 Lt PSD įmokos, 418,47 Lt Sodros įmokos, 117 Lt sumokėti už verslo liudijimą, 115 Lt PSD įmokos nuo veiklos pagal verslo liudijimą, 110000 Lt už nekilnojamąjį turtą P, 200000 Lt seseriai, 1061,84 Lt paskolai padengti, 451,62 Lt sumokėtos būsto kredito palūkanos, 23444,96 Lt už vykdant veiklą su verslo liudijimu įsigytas prekes (*navigacinių sistemų ir kt. automobilių priedų*), 21500 Lt už iš UAB „N1“ įsigytą automobilį *Toyota Avensis*, 3169 Lt pervesti įvairiems fiziniams asmenims, 60 Lt už stovėjimo aikštelės paslaugas, 11 Lt už draudimą, 1519,23 Lt už kelto bilietus, 15537,54 Lt vartojimo išlaidos, 1890 Lt už kelionę (*išlaidomis pripažinta sprendimo 24 psl.*).

Įvertinusi sutuoktinių 170019,36 Lt grynujų pinigų likutį, 7868,96 Lt kreditinį likutį banke, 340256,33 Lt gautas pajamas ir 533121,31 Lt patirtas išlaidas, (-) 417,15 Lt kreditinį likutį banke metų pabaigoje, Šiaulių AVMI pagrįstai nustatė, kad 2012 metais sutuoktinių išlaidos 14559,51 Lt (532704,16 – 518144,65) viršijo gautas pajamas. Taigi Pareiškėjos šeima 2012 m. turėjo 14559,51 Lt kitas neapmokestintas pajamas. Sutuoktinių kitos neapmokestintos pajamos padalinamos abiems sutuoktiniams po 7279,75 Lt (CK 3. 87 str. 1 d. ir 3. 88 str. 2 d.).

Pareiškėjos gautos individualios veiklos pajamos 4983,65 Lt (7119,83 – 2135,85), vadovaujantis GPMĮ 5 str. 1 dalimi ir 6 str. 3 dalimi, apmokestinamos taikant 5 procentų pajamų mokesčio tarifą. Pareiškėjos sutuoktinio 1883 Lt pajamos natūra, vadovaujantis GPMĮ 9 str. 1 dalimi, 8 str. 1 dalimi, 6 str. 1 dalimi, apmokestinamos taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Dėl tikrinamuoju laikotarpiu gautų dovanų. Pareiškėja pajamų šaltiniams tikrinamuoju laikotarpiu pagrįsti pateikė su tėvais S. M. ir A. M. 2011-09-29 bei 2011-12-13 pasirašytas sutartis atitinkamai 40000 Lt ir 30000 Lt sumoms. Pareiškėjos sutuoktinis pateikė su motina A. S. 2011-09-21 pasirašytą 15000 Lt dovanojimo sutartį bei su tėvu B. S. 2011-09-22 pasirašytą 20000 Lt dovanojimo sutartį.

A.S. operatyvaus patikrinimo metu nustatyta, kad ji neturėjo teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų pajamų, iš kurių būtų galėjusi padovanoti sūnui (Pareiškėjos sutuoktiniui) 50000 Lt. F. S. operatyvus patikrinimas neatliktas (2013-04-01 mirė). Iš duomenų bazių nustatyta, kad F. S. teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintos gautos pajamos buvo nepakankamos net pragyvenimo išlaidoms padengti (*išskaičiavus mokesčius, jis gavo: 2009 m. – 424 Lt, 2010 m. – 4730 Lt, 2011 m. – 1842,53 Lt*), todėl Šiaulių AVMI pagrįstai padarė išvadą, kad 15000 Lt sumos jis paskolinti negalėjo.

Atlikus Pareiškėjos tėvų R. A. ir S. M. operatyvius patikrinimus, nustatyta, kad Pareiškėjai tėvai galėjo padovanoti 70000 Lt. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad tėvai pateiktuose paaiškinimuose nurodė, jog dukrai pagal 2011 m. dovanojimo sutartimis (t. y. 2011-09-29 ir 2011-12-13) įformintos 70000 Lt sumos dalį sudaro 46000 Lt, kuriuos jai tėvas paskolino dar 2008 metais, Šiaulių AVMI sutuoktinių pajamomis, gautomis 2011 metais, pagrįstai pripažino tik 24000 Lt sumą.

Dėl statybos išlaidų. Pareiškėja nesutinka su nustatyta namo, esančio L g. 12, Šiauliuose, statybos išlaidų 89692 Lt suma, teigdama, kad išleido tik 20000 Lt, tačiau nepateikė jokių objektyvių nekvestionuojamų įrodymų, patvirtinančių jos teiginį, kad minėto nekilnojamojo turto objekto statyboms išleido tik tokią sumą.

Pirminio patikrinimo metu sutuoktiniai pateikė 2009-02-05 Vidaus vandentiekio sistemos sandarumo hidraulinio (arba suspaustu oru) bandymo aktą be numerio bei Vidaus šildymo sistemos sandarumo hidraulinio (arba suspaustu oru) bandymo aktą be numerio, o šiuose aktuose nurodyta UAB „V1“ Šiaulių AVMI informavo, kad dėl nekilnojamojo turto, esančio L g. 12, Š., nebuvo sudaryta jokių sutarčių, nevykdyta jokių darbų ar kitokių sandorių. Tai lėmė išvadą, kad Pareiškėjos argumentai, jog, prieš įsigyjant namą 2009-02-05, jame jau buvo atlikti vidaus vandentiekio ir šildymo sistemų sandarumo bandymai, yra paneigti.

Pakartotinio patikrinimo metu Šiaulių AVMI, apskaičiuodama namo statybos užbaigimo išlaidas, vadovavosi nekilnojamojo turto vertintojo UAB „N2“ pateikta turto vertinimo ataskaita Nr. NT-15-06-26/1 (toliau – turto vertinimo ataskaita). Pareiškėja nurodo, jog aukščiau nurodyta Šiaulių AVMI išvada prieštarauja turto vertinimo ataskaitoje nustatytoms aplinkybėms, kad gyvenamajame name šildymas ir vandentiekis buvo įrengti, o nebuvo tik grindų ir vidaus apdailos. Inspekcija, sutikdama su šiuo skundo argumentu ir nekvestionuodama turto vertinimo ataskaitoje padarytų išvadų, pažymi, kad nepaisant šių nustatytų Pareiškėjai palankių aplinkybių, konstatuota, jog 2009 m. vasario mėn. gyvenamojo namo baigtumas buvo 78 procentai, bei apskaičiuota, kad likusios 22 procentų gyvenamojo namo statybos dalies kaštai sudarė 89692 Lt. Kadangi jokios informacijos, išskyrus paaiškinimą, kad didesnioji išlaidų dalis tenka 2010 metams, Pareiškėja nepateikė, Šiaulių AVMI laikotarpiu nuo 2009-02-25 (įsigytas gyvenamasis namas) iki 2010-04-07 (įregistruotas 100 proc. baigtumas) nustatytas 89692 Lt gyvenamojo namo statybos išlaidas 2009 ir 2010 metų mokesčiniams laikotarpiams pagrįstai priskyrė proporcingai mėnesių skaičiui (gyvenamojo namo statybos išlaidoms 2009 m. priskirti 68993,80 Lt, 2010 m. – 20 697,90 Lt).

Šiaulių AVMI yra surinkusi atitinkamus duomenis ir jais grindžia apskaičiuotą statybų išlaidų sumą, todėl Inspekcija konstatuoja, kad pakartotinio patikrinimo metu namo, esančio adresu: L g. 12, Š., statybos išlaidos pagrįstai apskaičiuotos 89692 Lt sumai. Formalių teiginių, atsikirtimų pateikimas (Pareiškėjos paaiškinimas, kad minėto objekto statyboms išleido tik 20000 Lt), nepagrįstų neginčytiniais įrodymais, negali nulemti statybos išlaidų vertinimo Pareiškėjos naudai.

Dėl 200000 Lt paskolos. Pareiškėja nesutinka su išvada, kad J. K. per banką 2012-04-27 pervesti 200000 Lt faktiškai yra Pareiškėjos ir sutuoktinio pinigai, bet ne iš minėto asmens gauta paskola.

Šiaulių AVMI, atlikusi J. K. ir jos sutuoktinio B. K. bei jo tėvų L. ir T. K. B. K. operatyvius patikrinimus, vadovaudamasi MAĮ 69 str. 1 dalies nuostatomis, nepripažino 200000 Lt J. K. paskolos suteikimo fakto. Nustatyta, kad J. K. 2012-04-27 banko sąskaitoje turėdama likutį, kuris buvo pakankamas suteikti broliui (Pareiškėjos sutuoktiniui) paskolą, tą pačią dieną

dar įnešė grynaisiais pinigais 200000 Lt, pagal jos paaiškinimą gavusi iš vyro B. K., kuriam šiuos pinigus kaip paskolą suteikė jo motina L. K., ir tik tada pervedė broliui (Pareiškėjos sutuoktiniui). Tačiau Šiaulių AVMI nustatė, kad L. K. negalėjo sukaupti iš teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintų lėšų minėtos sumos.

Nustatyta aplinkybė, jog Pareiškėja ir jos sutuoktinis pagal 2012-11-22 pirkimo–pardavimo sutartį Pareiškėjos sutuoktinio seseriai J. K. už 200000 Lt pardavė gyvenamąjį namą ir žemės sklypą, esančius L g. 12, Š. (*sutuoktiniai pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad neturėjo iš ko grąžinti paskolos, todėl ir pardavė šį nekilnojamąjį turtą*), taip pat nepatvirtina fakto, jog J. K. Pareiškėjos sutuoktiniui iš tiesų paskolino 200000 Lt. Toks vertinimas grindžiamas šiomis nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis: (1) Pareiškėjos sutuoktinis tuo laikotarpiu turėjo 244000 Lt negrąžintų paskolų (5000 Lt grąžino S. M.), tačiau vis dėlto jam buvo skolinta itin trumpam laikotarpiui (3–4 mėn.) bei nepasirašant paskolos sutarties; (2) sutuoktiniai minėtą nekilnojamąjį turtą įsigijo už 250000 Lt ir, dar papildomai investavę, jį pardavė tik už 200000 Lt, t. y. už daug mažesnę sumą; (3) sutuoktiniai net ir pardavę namą liko jame ir toliau gyventi.

Kaip vieną iš galimų versijų, iš kur J. K. B. K. gavo 200000 Lt, Šiaulių AVMI nurodė, kad 200000 Lt grynaisiais pinigais, kuriuos ji tariamai paskolino broliui (Pareiškėjos sutuoktiniui), jai perdavė pats Pareiškėjos sutuoktinis, bet ne L. K. Vertindama nekilnojamojo turto, esančio L g. 12, Š., pirkimo–pardavimo sutartį, kaip galimą tokios sutarties sudarymo priežastį Šiaulių AVMI nurodė, jog turto pardavėjo BUAB „E1“ vadovui buvo iškelta baudžiamoji byla dėl turto pardavimo susijusiems asmenims už daug mažesnę nei rinkos kainą. Dėl šių Šiaulių AVMI nurodytų galimo 200000 Lt pajamų šaltinio bei nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo motyvų Pareiškėja teigia, jog tai rodo mokesčių administratoriaus neapsisprendimą, kokia realiai buvo situacija ir kaip ji vertinama. Inspekcija pažymi, kad Šiaulių AVMI pateikta versija, iš kur J. K. galėjo gauti 200000 Lt sumą bei įvardinti galimi motyvai sudaryti minėtą nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį, nepaneigia nustatyto teisiškai reikšmingo fakto, kad J. K. realiai negalėjo Pareiškėjos sutuoktiniui paskolinti 200000 Lt sumos, nes šią sumą jos vyrui neva paskolinsi jo motina L. K., kuri neturėjo finansinių galimybių sutaupyti tokią sumą.

Kita vertus, kadangi J. K. B. K. 200000 Lt Pareiškėjos sutuoktiniui bankiniu pavedimu pervedė 2012-04-27, t. y. iki MAĮ 42-1 straipsnio įsigaliojimo 2013-01-01 (*minėtas MAĮ papildymas padarytas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 29, 33, 40, 88, 95, 105 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 42-1, 104-1, 104-2 straipsniais įstatymu Nr. XI-2078, priimtu 2012-06-19*), sutiktina su Pareiškėjos skunde pateikta pozicija, kad nei jai, nei jos sutuoktiniui prievolė pagal MAĮ 42-1 straipsnį deklaruoti minėtą sandorį nekilo. Tačiau nepaisant šios aplinkybės, Inspekcija nurodo, jog J. K. negalėjo Pareiškėjos sutuoktiniui suteikti 200000 Lt dydžio paskolos, kuri jos vyro buvo neva gauta iš L. K. Šiuo atveju vien pinigų pervedimo faktas, nesant realaus pajamų šaltinio (*L. K. galimybė sukaupti 200000 Lt sumą paneigta operatyvaus patikrinimo metu surinktais duomenimis*), Pareiškėjos sutuoktinio pajamų gavimo nepagrindžia.

Dėl pajamų, gautų neįgijus verslo liudijimo ar neįregistravus individualios veiklos. Pareiškėjos teigimu, jai 2011 ir 2012 metais kitų asmenų į banko sąskaitą pervestos lėšos nėra jos, o Pareiškėjos sutuoktinio individualios veiklos pajamos, be to, jos sutuoktinio 2011 ir 2012 metais parduoti ratlankiai yra įsigyti dar 2010 metais, todėl jų įsigijimo išlaidos nepagrįstai priskirtos prie Pareiškėjos išlaidų, patirtų 2011 ir 2012 metais.

Nustatyta, kad Pareiškėja 2010 m. nebuvo įsigijusi verslo liudijimo, 2011-05-09 įsigijo verslo liudijimą išnešiojamajai ir išvežiojamajai prekybai. O G. M. iš viso 1055,23 Eur (3643,50 Lt) sumą į jos sąskaitą per kelis kartus pervedė per laikotarpį nuo 2011-01-18 iki 2011-05-05, t. y. laikotarpiu, kuriam Pareiškėja nebuvo įsigijusi verslo liudijimo. Atitinkamai konstatuota, kad gautos 1055,23 Eur (3643,50 Lt) pajamos laikomos Pareiškėjos individualios veiklos pajamomis, neįsigijus verslo liudijimo ir neįregistravus individualios veiklos. Taip pat nustatyta, kad į Pareiškėjos sąskaitą 2012 m. B. S. pervedė 231,70 Eur (800 Lt), mokėjimo paskirtyje

nurodydamas „už Gintarą – Audrius“, G. M. 1830,35 Eur (6319,83 Lt), mokėjimo paskirtyje nurodyta „za diski“ (už ratlankius). Kadangi nustatyta, kad Pareiškėja 2012 m. nebuvo įsigijusi verslo liudijimo, padaryta išvada, kad gautos 231,70 Eur (800 Lt) ir 1830,35 Eur (6319,83 Lt), iš viso 2062,05 Eur (7119,83 Lt), pajamos laikomos individualios veiklos pajamomis, gautomis neįsigijus verslo liudijimo ir neįregistravus individualios veiklos.

Pareiškėja 2014-05-19 raštu paaiškino, kad G. M. pinigus pervesdavo į jos asmeninę sąskaitą už parduotas prekes. Kartu su Pareiškėjos sutuoktinio 2015-12-14 rašytinėmis pastabomis pateiktame 2015-12-08 G. M. paaiškinime nurodyta mažesnė suma (1975,39 Eur) nei, kaip buvo nustatyta patikrinimo metu, pervesta Pareiškėjai (iš viso 2885,58 Eur). Be to, nenurodyta, kada tokia suma Pareiškėjai buvo pervesta. Tai leidžia daryti išvadą, jog sutuoktiniai neįrodė, kad minėtas pajamas, vykdydamas individualią veiklą, gavo Pareiškėjos sutuoktinis, todėl Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėja gavo neapmokestintų pajamų. Pareiškėjos skunde nurodyta LVAT praktika (2005-06-29 *nutartis adm. byloje Nr. A-10-780/2005*) bei joje pateiktas išaiškinimas, jog vien informacijos, kad į pareiškėjo sąskaitą buvo pervesta atitinkama pinigų suma, nepakanka padaryti išvadai, kad pareiškėjas gavo apmokestinamųjų pajamų, šiuo nagrinėjamu atveju nepaneigia Šiaulių AVMI išvados, nes minėtoje byloje laikytina, kad asmuo pinigų apskritai negavo (*buvo pervesti per klaidą ir įmonė, pervedusi šiuos pinigus, juos susigrąžino*).

Sutuoktiniams nepateikus dokumentų, patvirtinančių 2011–2012 metais parduotų ratlankių įsigijimo išlaidų, o tik nurodant, kad buvo parduoti 2009–2010 metais įsigyti ratlankiai, taip pat nepateiktus įrodymų apie turėtą neparduotų ratlankių likutį 2010-12-31, nėra pagrindo daryti priešingos išvados, t. y. kad ratlankių įsigijimo išlaidos priskirtinos ne jų pardavimo laikotarpiui.

Dėl pajamų, gautų natūra. Pareiškėjos teigimu, Šiaulių AVMI nepagrįstai pripažino, kad už dvi jos sutuoktinio keliones 2010 metais į Hurgadą bei 2012 metais į Barseloną atitinkamai sumokėtos 3319 Lt ir 1883 Lt sumos yra Pareiškėjos sutuoktinio pajamos, gautos natūra. Pareiškėja nurodo, kad tuo metu sutuoktinis dirbo BUAB „R1“ (toliau – bendrovė) direktoriumi ir vyko į tarnybinę komandiruotę, kuri buvo tinkamai įforminta. Tačiau sutuoktiniai, be savo tvirtinimų, nepateikė jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių šią poziciją.

Visų pirma, Šiaulių AVMI Pareiškėjos sutuoktinio pajamomis, gautomis natūra, pripažino už Pareiškėjos sutuoktinio lėktuvo bilietus į Barseloną 2012-02-21 bendrovės grynaisiais pinigais sumokėtus 1883 Lt bei už sutuoktinio kelionę 2012-07-12 M. Š. grynaisiais pinigais sumokėtus 1890 Lt. Pagal Šiaulių AVMI kartu su Pareiškėjos sutuoktinio 2015-12-14 pastabomis pateiktą M. Š. 2015-12-08 paaiškinimą, kad už 2012 m. sutuoktinio kelionę jis sumokėjo asmeniniais Pareiškėjos sutuoktinio pinigais, kuriuos jam perdavė pats sutuoktinis, sprendime 1890 Lt nepriskirti Pareiškėjos sutuoktinio kitoms apmokestinamoms pajamoms, t. y. GPM objektui, tačiau šia suma Šiaulių AVMI pagrįstai padidino 2012 m. šeimos patirtas išlaidas.

Vadovaujantis GPMĮ 2 str. 15 dalimi, pajamos natūra – neatlygintinai, mainais arba lengvatine kaina (konkrečiam gyventojui dėl tam tikrų interesų ar sandorių įtakos nustatyta mažesne negu tikroji rinkos kaina) gautas nuosavybėn arba naudoti (neįgyjant nuosavybės teisės) turtas arba gautos paslaugos, taip pat kita gauta nauda (jei naudos davėjas turėjo tikslą naudą duoti konkrečiam asmeniui), kai gauto turto, paslaugų ar kitos naudos ekvivalentas pinigine išraiška pagal šio įstatymo nuostatas būtų priskiriamas pajamoms. Pagal GPMĮ 9 str. 1 dalį pajamomis, gautomis natūra, nepripažįstama gyventojų gautos iš asmens, nesusijusio su gyventojų darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, nepiniginės dovanos ir laimėjimai (prizai), jeigu jų vertė neviršija 100 eurų.

Inspekcija konstatuoja, kad atsižvelgiant į nustatytą aplinkybę, jog kelionė į Barseloną buvo poilsinė, Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, kad bendrovės 2012-02-21 už poilsinę kelionę sumokėti 1883 Lt nelaikytini darbuotojo su darbo santykiais susijusių išlaidų kompensacija, nes patirtos Pareiškėjos sutuoktinio asmeniniams poreikiams tenkinti, todėl, vadovaujantis nurodytomis GPMĮ nuostatomis, laikomos jo pajamomis, gautomis natūra. Kadangi Pareiškėjos

sutuoktinis nepateikė jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad jis vyko į tarnybines komandiruotes, daryti priešingos išvados, nei konstatavo Šiaulių AVMI, nėra pagrindo.

Dėl asmeninės atsakomybės principo pažeidimo. Pareiškėjos nuomone (poziciją grindžia LVAT išaiškinimais, pateiktais 2013-01-07 nutartyje adm. byloje Nr. A-602-2280/2012 (toliau – nutartis) bei 2013-04-15 sprendime adm. byloje Nr. A-602-27/2013), net ir pripažinus 2009 ir 2012 metais gautas kitas neapmokestinamas pajamas faktiškai gautomis, vien šis faktas savaime nesuponuoja, kad tai yra sutuoktinių šeimos bendros pajamos, o net ir tuo atveju, jeigu būtų preziumuojama, kad tai bendros šeimos pajamos, nėra pagrindo konstatuoti, kad jas faktiškai gavo abu sutuoktiniai GPMĮ prasme. LVAT nutartyje, kuria remiasi Pareiškėja, išaiškinta, jog tai, kad: „Atitinkamos pajamos laikytinos bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe pagal Civilinio kodekso nuostatas, nėra pakankama pripažinti, kad šias pajamas faktiškai yra gavę kiekvienas iš sutuoktinių GPMĮ nuostatų prasme. Toks plečiamasis GPMĮ 3 straipsnio, skaitomo kartu su to paties įstatymo 8 str. 2 d. 1 punktu, aiškinimas akivaizdžiai neatitiktų šių nuostatų vertinimo kitų GPMĮ nuostatų kontekste. Todėl vien ta faktinė aplinkybė, jog ginčo pajamos pagal privatinės teisės nuostatas yra laikytinos bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, savaime neleidžia pripažinti pareiškėjo ir jo sutuoktinės lygiomis dalimis gavusiais ginčo pajamas apmokestinimo GPM tikslais.“

Inspekcija pažymi, kad patikrinimų metu nėra surinkta jokių objektyvių duomenų, paremtų juridinę galią turinčiais dokumentais (pavyzdžiui, vedybų sutartis ir pan.), apie Pareiškėjos ir jos sutuoktinio nevedamą bendrą ūkį, kas leistų daryti išvadą, kad pajamos gautos ne iš bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe esančio turto. Priešingai, nustatyta, jog sutuoktiniai gyvena kartu (deklaruoti gyv. vieta: A g. 2-7, Š.), kartu valdė ir disponavo bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausančiu turto (pavyzdžiui, Pareiškėja 2014-04-24 paaiškinimuose nurodė, kad: „Visi nekilnojamojo turto sandoriai sudaryti esant santuokoje, įsigyjant ir perleidžiant turtą, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė“ bei išvardinti nekilnojamojo turto sandoriai); sutuoktiniai taip pat kartu sudarė: 2012-12-10 akcijų pirkimo–pardavimo sutartį (pardavė 32 vnt. UAB „LI“ paprastųjų vardinių akcijų), 2012-11-22 pirkimo–pardavimo sutartį (pardavė žemės sklypą ir gyvenamąjį namą, esančius L g. 12, Šiauliuose), 2009-03-09 nekilnojamojo daikto pirkimo–pardavimo sutartį (pardavė 1/2 dalį žemės sklypo ir 1/2 dalį gyvenamosios paskirties pastato, esančius X g. 61, Š.). Taigi, kaip teigia Inspekcija, nėra pagrindo netaikyti CK 3.117 str. 1 dalyje įtvirtintos prezumpcijos, jog sutuoktinių bendro turto dalys yra lygios. Šios prezumpcijos iš esmės neginčija ir Pareiškėja, nurodydama, kad: „Sutuoktinių turtas yra bendroji jungtinė nuosavybė, lygiai kaip ir skoliniai įsipareigojimai taip pat yra bendri“ (skundo 9 psl.), „šeimoje disponuojant atitinkama pinigų suma <...>“ (skundo 6 psl.).

Pareiškėja nei 2014-06-18 sutuoktinių kartu teiktuose paaiškinimuose dėl operatyvaus patikrinimo ir mokestinio tyrimo metu konstatuotų aplinkybių, nei 2014-11-27 teiktose rašytinėse pastabose dėl pirminio 2014-10-30 patikrinimo akto Nr. FR0680-710 nekvestionavo šios prezumpcijos ir neįrodinėjo, kad pajamos buvo gautos vieno iš sutuoktinių asmeniškai. Pareiškėjos pozicija nėra nuosekli, o skunde nurodytas asmeninės atsakomybės principo pažeidimas vertintinas kaip nuosekliais teiginiais bei įrodymais nepagrįsta Pareiškėjos ir jos sutuoktinio gynybinė pozicija siekiant išvengti mokesčių mokėjimo.

Dėl pareigos pateikti įrodymus ir bendradarbiavimo pareigos pažeidimų. Pareiškėja nurodo, kad patikrinimo aktas bei sprendimas neteisėti ir nepagrįsti, nes Šiaulių AVMI nepridėjo savo išvadas pagrindžiančių įrodymų, t. y. duomenų apie kitų asmenų pajamas ir išlaidas, surinktų atlikus šių asmenų operatyvius patikrinimus.

Pagal ir pačios Pareiškėjos skunde nurodytų Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004-05-05 įsakymu Nr. VA-87 „Dėl Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Mokestinių patikrinimų taisyklės), 81 punktą, vadovaujantis MAĮ nuostatomis, prie mokėtojuo įteikiamo patikrinimo akto turi būti pridedami pažeidimo nustatymo faktą pagrindžiantys įrodymai, t. y. visi priedai, jei juose nėra valstybės

paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal MAĮ laikomos informacijos apie kitą mokėtoją. Taigi, mokesčių mokėtojo teisė gauti patikrinimo metu surinktus įrodymus nėra absoliuti, t. y. ji gali būti ribojama tais atvejais, kai patikrinimo metu surinkti duomenys apie kitą mokesčių mokėtoją yra laikomi paslaptimi pagal MAĮ nuostatas.

MAĮ 38 str. 1 dalyje įtvirtinta, jog informacija apie mokesčių mokėtoją, pateikta mokesčių administratoriui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik teisėtiems tikslams. MAĮ 38 str. 2 dalyje nurodomas baigtinis informacijos, kuri nelaikoma paslapyje, sąrašas. Surinkta informacija apie kitų asmenų pajamas ir išlaidas nepatenka į šį sąrašą, todėl tokia informacija priskirtina paslapyje laikomai informacijai. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjos nurodyta informacija jai su patikrinimo aktu ir sprendimu pateikta nebuvo.

Atsakant į Pareiškėjos teiginį, jog mokesčių administratorius netikrino ir motyvuotai nepasisakė dėl daugelio aiškiai nurodytų ir objektyviai galimų patikrinti dalykų (*pavyzdžiui, tėvų paramos maisto produktais, vestuvinių dovanų gavimo, kelionių (komandiruočių) išlaidų apmokėjimo ir kt.*), pažymėtina, kad pagal galiojančių teisės aktų nuostatas mokesčių administratorius neturi pareigos patikslinti mokesčių mokėtojo pateiktų ar rinkti naujų įrodymų, kuriais Pareiškėja pagrindžia patikrinimo metu išdėstytą poziciją. Kai mokesčių administratorius yra surinkęs atitinkamus faktinius duomenis ir jais grindžia apskaičiuotus papildomus mokesčius bei su jais susijusias sumas, mokesčių mokėtojui apsiginti galimybė atsiranda, kai jis savo ruožtu pats teikia kitokius faktinius duomenis, suponuojančius priešingą, nei mokesčių administratoriaus padarytą, išvadą.

Pareiškėja su Inspekcijos sprendimu nesutinka ir Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) prašo skundžiamą sprendimą panaikinti.

Dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo. Nepagrįstai taikytas MAĮ 70 straipsnis, nes normos dėl išimtinio mokesčių apskaičiavimo būdo taikymo faktinis pagrindas atrandamas jau pritaikius šią normą. Mokesčių administratorius cituoja MAĮ 70 straipsnio ir poįstatyminių teisės aktų nuostatas ir patvirtina aplinkybę, kad Pareiškėja su sutuoktiniu 2009 ir 2012 m. gavo kitų neapmokestintų pajamų (toliau – menamos pajamos), ignoruojant Pareiškėjos nurodytą pinigų likutį 2004 m. pradžioje ir pajamas / išlaidas skaičiuojant pagal įvertinimą nuo dar ankstesnio mokestinio laikotarpio, nors jo (MAĮ 70 str.) konkrečiai ir neįvardijant.

MAĮ 70 straipsnyje įtvirtintas mokesčio bazės apskaičiavimo būdas negali būti taikomas taip, kad pagrindas tokiam *perskaičiavimui* būtų nustatomas atlikus patį *perskaičiavimą*.

Pareiškėjos teigimu, išvada, kad ji 2009 ir 2012 metais gavo kitų neapmokestintų pajamų, grindžiama neteisėtu MAĮ 70 str. 1 dalies taikymu už tikrinamojo laikotarpio ribų (*ankstesniu laikotarpiu nei 2004 m.*), savavališku Pareiškėjos nurodyto grynujų pinigų likučio ir gautų pajamų (*iš jų – gautos dovanos ir paskolos*) perskaičiavimo laikotarpio pasirinkimu ir savavališku Pareiškėjos nurodytų grynujų pinigų likučių ignoravimu. Taikant MAĮ 70 straipsnį už tikrinamojo laikotarpio ribų, išeinama už pavedimu tikrinti nustatyto įgaliojimo ribų. Be to, Pareiškėja verčiama įrodinėti aplinkybes, išinančias už 5 ir net išimtinio 10 metų mokesčių perskaičiavimo senaties termino (MAĮ 68 str.).

Dėl nepripažintų 70000 Lt santaupų 2004 metų pradžioje. Pareiškėja su sutuoktiniu 2004 m. vedė bendrą ūkį ir buvo sukaupę ne mažiau kaip 70000 Lt santaupų, kurias laikė ne banke ir buvo sukaupę iš vestuvių dovanų, darbinės veiklos ir tėvų, kurie augino gyvulius ir žemės ūkio produkciją, skirtą parduoti, paramos.

Inspekcija vestuvių dovanų nevertino, nors Pareiškėja buvo nurodžiusi, iš kokių asmenų jos buvo gautos (detalių dėl jų gyvenamosios vietos ar kitų kontaktų mokesčių administratorius niekada neprašė). Pagal lietuviškas tradicijas tėvai, giminės, draugai dovanuoja vestuvių dovanas pinigais ir daiktais, kurių bendra suma galėjo būti apie 20000 Lt. Mokesčių administratorius net neapklausė nurodytų asmenų, taip pat nepagrįstai nurodė, kad, jei 20000 Lt ir buvo gauti, tai išleisti. Tuo laikotarpiu šeimą rėmė tėvai, todėl butui (10000 Lt) ir automobiliui (7424 Lt) buvo panaudotos kitos santaupos. Be to, buvo įsigytas tik vienas automobilis, nes *Renault Safrane*,

nors ir registruotas Pareiškėjos sutuoktinio vardu, realiai įsigytas kito asmens – I. V. , kuris juo ir naudojosi visą laiką.

Pasak mokesčių administratoriaus, dėl to, kad šeima vėlesnių metų išlaidas grindžia iš banko ir fizinių asmenų pasiskolintomis lėšomis, tai šeima negalėjo turėti nedeklaruotinių iki 50000 Lt piniginių lėšų. Tačiau nedeklaravimo faktas nepaneigia faktinės pinigų turėjimo aplinkybės, o pasiskolintos lėšos nerodo, kad šeima neturėjo santaupų. Santaupų turėjimas neužkerta kelio ir neeliminuoja galimybės skolintis konkrečiam turtui įsigyti ar vartojimui. Be to, Pareiškėja turi teisėtą lūkestį, kad jai nereikės iš naujo įrodinėti, kad ji tuos pinigus turėjo, nes šis reikalavimas nepatenka į tikrintino laikotarpio ribas. Šioje situacijoje būtent mokesčių administratorius turėtų įrodinėti, kad ji (Pareiškėja) neturėjo santaupų. Neteisinga prezumpcija dėl 2004 m. turėtų piniginių lėšų lėmė klaidas vertinant Pareiškėjos šeimos galimybę vėlesniais laikotarpiais patirtoms išlaidoms panaudoti teisėtas ir apmokestintas pajamas.

Dėl gautų pajamų ir patirtų išlaidų už 2003–2008 metus. Pareiškėjos šeimos 116391,60 Lt dydžio išlaidos per 2003–2008 metus nebuvo patirtos, šeimą ekologiškais produktais aprūpino kaime gyvenantys tėvai (mėsa, pienu, vaisiais, daržovėmis). Išlaidų skaičiavimas vien tik pagal Statistikos departamento duomenis yra neteisingas, nes toks skaičiavimo būdas nėra grindžiamas faktiniais duomenimis. Visi asmenys, 2003–2008 metais gaudavę minimalią algą, automatiškai tapo asmenimis, kurių išlaidos viršijo gautas pajamas (2005 m. *minimali alga už Statistikos departamento skelbiamas vidutines vartojimo išlaidas buvo mažesnė 123,5 Lt*, 2006 m. – 143 Lt, 2007 m. – 163 Lt, 2008 m. – 93,3 Lt). Pirminio patikrinimo metu pati Inspekcija buvo nurodžiusi, kad pakartotinio patikrinimo metu turi būti analizuojama tėvų parama. Taigi pati Inspekcija skundžiamame sprendime paneigė savo pačios pirminę poziciją. Nors ir buvo koreguotos išlaidos, tačiau neatsižvelgta į turėtas 70000 Lt santaupas, prie turėtų pajamų nepridėtos gautos dovanos ir paskolos.

Dėl iki tikrinamojo laikotarpio gautų paskolų. Pareiškėja nurodo, kad su sutuoktiniu iš viso gavo 249000 Lt paskolas (*pateikė pasirašytas sutartis: (1) 2007-06-01 su A. S. dėl 45000 Lt paskolos sūnui (Pareiškėjos sutuoktiniui); (2) 2007-06-01 su B. S. dėl 45000 Lt paskolos sūnui (Pareiškėjos sutuoktiniui); (3) 2007-06-01 su G. B. dėl 45000 Lt paskolos sutuoktiniui (šios beprocentinės paskolos grąžinimo terminas 2008-01-01); (4) 2007-07-02 su D. A. dėl 30000 Lt paskolos sutuoktiniui (grąžinimo terminas 2015-07-02); (5) 2008-06-10 su S. M. (Pareiškėjos tėvas) dėl 46000 Lt paskolos Pareiškėjai (neribotam laikui); (6) 2008-07-01 su S. M. (Pareiškėjos brolis) dėl 38000 Lt paskolos sutuoktiniui (paskola beprocentinė, grąžinimo terminas 2008-12-31)*). Mokesčių administratorius pripažino tik 2008-06-10 iš Pareiškėjos tėvo S. M. gautą 46000 Lt paskolą. Pareiškėjos teigimu, visos gautos paskolos yra realūs sandoriai ir jų nevertinti, skaičiuojant šeimos pajamas, nėra jokio pagrindo.

Kaip teigia mokesčių administratorius, atliktų operatyvių patikrinimų metu nustatyta, kad kiti asmenys neturėjo galimybių suteikti paskolų, tačiau prie patikrinimo akto nepridėjo jokių dokumentų savo išvadoms pagrįsti. Pareiškėjos teigimu, visi minėti asmenys turėjo galimybes suteikti paskolas.

2009-02-25 už įsigyjant nekilnojamąjį turtą sumokėta suma tik iš dalies atitinka bendrą iki to laiko gautų paskolų sumą. 2009-02-25 įsigytas nekilnojamasis turtas už tokią sumą, kuria galėjo disponuoti, o sumų panašumas čia neturi jokios reikšmės.

Jokios reikšmės neturi ir aplinkybė, kad 2005 m. perkant butą, buvo paimta paskola iš banko, o ne pasiskolinta iš artimų žmonių. 2007–2008 m. buvo rasta galimybių pasiskolinti nesinaudojant banko paslaugomis ir tuo teisėtai pasinaudota. Mokesčių administratorius pajamomis pripažino visą 210000 Lt sumą, įneštą į banko sąskaitą, kurių šaltinis nenustatytas. Tačiau iki paskutiniojo terminuotojo indėlio (2008-09-27) buvo gauta iš viso 249000 Lt. Be to, pajamomis pripažintos ne tiksliai įvardintų asmenų dokumentais pagrįstos paskolos, bet pajamos, kurių šaltinis nenustatytas.

Dėl tikrinamųjų laikotarpiu gautų dovanų. Pareiškėjai neaišku, kodėl pripažinta, jog 2011 m. dovanojimo sutartimis Pareiškėjos tėvai realiai prie paskolintų pinigų dovanavo tik 24000 Lt. Juk pateikti dokumentai apie dvi dovanas (2011-09-29 – 40000 Lt ir 2011-12-13 –

20000 Lt) ir tik pirmoji dovana (40000 Lt) buvo įskaityta kaip dalies 2008-06-10 suteiktos paskolos gražinimas (tai akivaizdu iš R. M. ir S. M. 2014-11-19 paaiškinimo). Turėjo būti pripažinta, kad 2011 m. Pareiškėjos tėvai papildomai padovanojo ne 24000 Lt, bet 30000 Lt.

Dėl statybos išlaidų. Įsigyjant namą (L g. 12, Š.), 2008-01-18 kadastriniuose matavimuose nurodytas 57 procentų baigtumas neatitiko faktinės būklės. Jau buvo pradėta vidaus apdaila ir, kaip teigia Pareiškėja, šeima 2009–2010 m. investavo apie 20000 Lt. 2009-02-25 buvo visiškai sumontuotos kanalizacijos, vandentiekio ir šildymo sistemos. UAB „N2“ 2015-06-26 ataskaitoje namo baigtumas įvertintas ne pagal tai, kaip buvo jo įsigijimo metu, bet pagal 2008-12-11 fotofiksaciją UAB „Korporacija matininkai“ turto vertinimo pažymyje. Pareiškėja pažymi, kad UAB „E1“ nuolat atlikinėjo vidaus apdailą, todėl pirkimo metu 2009 m. vasario mėn. iš dalies jau buvo atlikta ir vidaus apdaila.

UAB „N2“ 2015-06-26 ataskaitoje nustatyta, kad namo baigtumas įsigyjant buvo jau ne 57 proc., o 78 proc., atkuriamoji vertė – 444288 Lt, o registruojant 100 proc. baigtumą 2010 m. balandžio mėn. – 533980 Lt, todėl namui pabaigti sutuoktiniai išleido 89692 Lt. Mokesčių administratorius visiškai nepagrįstai šią sumą išdėstė laikotarpiui nuo turto įsigijimo iki 2010-04-07, kada realiai buvo atlikti naujos statybos kadastriniai matavimai. Šioje situacijoje vienintelis duomuo, kada realiai buvo investuotos lėšos į namo užbaigimą, yra Pareiškėjos ir sutuoktinio paaiškinimai, kad didesnė dalis investuota 2010 m. Inspekcija ne tik neteisingai išlaidomis pripažino 89692 Lt sumą, bet ją dar ir neteisingai išdėstė pagal laikotarpius. Kaip nurodo Pareiškėja, 2009 metams turėtų tekti mažesnioji, o ne didesnė, kaip padaryta patikrinimo akte, išlaidų dalis. 2010 m. šeimos pajamos viršijo išlaidas, todėl, aptariamasis išlaidas priskyrus 2010 metams, GPM prievolė nekiltų.

Dėl 200000 Lt paskolos. Savo išvados, kad J. K. (Pareiškėjos sutuoktinio sesuo) per banką pervesti 200000 Lt buvo Pareiškėjos šeimos pinigai, o ne gauta paskola, mokesčių administratorius nepagrindė jokiais faktiniais duomenimis. Byloje nėra duomenų, kad nurodytą sumą Pareiškėja ar jos sutuoktinis būtų perdavę J. K. . Atvirkščiai, pinigų kilmę aiškiai ir logiškai paaiškino Pareiškėja su sutuoktiniu ir J. K. . Išvada, kad L. K. neturėjo galimybės turėti teisės aktų nustatyta tvarka apmokestintos sumos, grindžiama vertinant tik 2009–2012 m. pajamas, o ne atsižvelgiant į turėtą (turimą) turtą už visą laikotarpį, per kurį buvo gautos pajamos. Kita vertus, paskolą Pareiškėjai suteikė ne L. K. , o J. K. , kuri tokią galimybę turėjo ir be L. K. B. K. paskolintų pinigų (tai pripažįsta ir mokesčių administratorius). Pareiškėjos teigimu, visiškai logiška, kad J. K. po kelių mėnesių pareikalavo parduoti nekilnojamąjį turtą, nes pinigai buvo skolinami trims–keturiems mėnesiams, o, nesugebėjus paskolos gražinti, buvo sprendžiamas jos gražinimo klausimas kitu turtu. Dėl trumpo paskolos termino ir sutarties nepasirašymo, Pareiškėja nurodo, kad paskola buvo pervesta bankiniu pavedimu aiškiai nurodant paskirtį ir tai yra pakankama garantija, esant ginčui tarp šalių, nustatyti paskolos suteikimo faktą. Tokios faktinės paskolos suteikimo aplinkybės reiškia paskolos neterminuotą pobūdį ir pareigą gražinti pagal pareikalavimą.

Taigi namo Šiauliuose perleidimo sandoriu buvo įformintas paskolos gražinimas, paskolos teikėjui minimizuojant riziką dėl jos negražinimo. Pareiškėja nurodo, kad nieko nežino apie mokesčių administratoriaus nurodytas aplinkybes, kad šis nekilnojamąjį turto sandoris įformintas dėl to, kad turto pardavėjo UAB „E1“ vadovui buvo iškelta baudžiamoji byla dėl turto pardavimo susijusiems asmenims už daug mažesnę nei rinkos kainą. Tai tik parodo mokesčių administratoriaus neapsisprendimą, o juk jis privalo remtis objektyvia informacija, nustatoma renkant ir nešališkai vertinant visus įrodymus (MAĮ 67 str. 1 d.).

Dėl pajamų, gautų neįgijus verslo liudijimo ar neįregistravus individualios veiklos. Fizinį asmenų G. M. ir B. S. 2011 m. ir 2012 m. į Pareiškėjos sąskaitą pervestos lėšos yra už jos sutuoktinio parduotas prekes, jam vykdant individualią veiklą. Šias aplinkybes gali patvirtinti ir pinigus pervedę asmenys. Mokesčių administratorius ne tik nemotyvuotai atmetė jam pateiktą G. M. paaiškinimą, tačiau ir pats neapklausė šio asmens. Informacijos apie B. S. pervestus pinigus taip pat jokiais būdais netikrino. Pareiškėjos sutuoktinis vykdė individualią veiklą ir vien formalus pinigų už prekes pervedimas į Pareiškėjos sąskaitą nereiškia, kad Pareiškėja vykdė

individualią veiklą šioje dalyje ir gavo apmokestinamųjų pajamų (*nagrinėjant panašią situaciją tokios pozicijos laikėsi ir LVAT adm. byloje Nr. A10-780/2005*). Pažymėtina, kad būtent tokiose situacijose turi būti taikomas turinio viršenybės prieš formą principas (MAĮ 10 str.). Inspekcija kaip argumentus nesiremti nurodyta byla nurodo, kad šioje byloje laikytina, jog asmuo pinigų apskritai negavo, tačiau būtent tą ir nurodo Pareiškėja – ji individualios veiklos pajamų negavo.

Mokesčių administratorius nepagrįstai nurodo, kad Pareiškėjos sutuoktinis visus 2009 ir 2010 metais įsigytus ratlankius pardavė atitinkamai 2009 ir 2010 metais ir likučio atitinkamų metų pabaigoje neliko (*todėl neva ir 2010 bei 2011 metais į Pareiškėjos sąskaitą pervesti pinigai nėra gauti už sutuoktinio dar 2009 ir 2010 metais įsigytus ratlankius*). Pareiškėja pažymi, kad 2011 ir 2012 metais ir buvo parduotas 2009 ir 2010 metų ratlankių likutis. Mokesčių administratoriaus išvados dėl likučių nebuvimo, atsižvelgiant į tai, kad dėl įmonės bankroto nėra galimybės patikrinti įsigijimo dokumentų, yra aiškiai nepagrįstos.

Dėl pajamų, gautų natūra. Pareiškėjos sutuoktinis dirbo UAB „R1“ direktoriaus pavaduotoju ir vyko į tarnybines komandiruotes, kurios buvo tinkamai įformintos. Todėl UAB „R1“ sumokėta 3319 Lt suma už kelionę į Hurgadą (2010 m. birželio mėn.) ir 1883 Lt suma už kelionę į Barseloną (2012 m. vasario mėn.) negali būti laikoma Pareiškėjos sutuoktinio pajamomis, gautomis natūra. Mokesčių administratorius privalėjo iš UAB „R1“ išreikalauti atitinkamus dokumentus ir sprendimą priimti atsižvelgdamas į nustatytas, o ne preziumuojamas aplinkybes.

Dėl asmeninės atsakomybės principo pažeidimo. Pareiškėja nurodo, kad net ir pripažinus 2009 ir 2012 metais gautas kitas neapmokestinamas pajamas faktiškai gautomis, vien šis faktas savaime nesuponuoja, kad tai yra sutuoktinių šeimos bendros pajamos, o net ir tuo atveju, jeigu būtų preziumuojama, kad tai bendros šeimos pajamos, nėra pagrindo konstatuoti, kad jas faktiškai gavo abu sutuoktiniai GPMĮ prasme. Pareiškėja savo poziciją grindžia LVAT praktika (*LVAT 2013-01-07 nutartis adm. byloje Nr. A-602-2280/2012, 2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A-602-27/2013*). Pareiškėjos teigimu, mokestines prievoles dėl menamų pajamų nustačius abiem sutuoktiniams (nepaisant to, kad apie jų buvimą žinojo ir jomis disponavo tik vienas iš sutuoktinių) pažeidžiamas asmeninės atsakomybės principas ir ignoruojama LVAT jurisprudencija dėl MAĮ 70 str. 1 dalies ir GPMĮ 8 str. 2 dalies 1 punkto taikymo ir aiškinimo. Tai, kad sutuoktiniai vedė bendrą ūkį ir kartu priėmė sprendimus dėl bendro turto, nelemia išvados, jog ir visos sutuoktinių pajamos buvo bendros.

Dėl pareigos pateikti įrodymus ir bendradarbiavimo pareigos pažeidimų. Mokesčių administratorius nepridėjo savo išvadas pagrindžiančių įrodymų ir tuo pažeidė Viešojo administravimo įstatymo 8 str. 1 dalies ir Mokestinių patikrinimų taisyklių 81 punkto nuostatas.

Dėl Inspekcijos cituojamų MAĮ 38 straipsnio, reglamentuojančio pareigą laikyti paslapyje informaciją apie mokesčių mokėtoją, nuostatų Pareiškėja nurodo, kad paslapyje laikoma informacija gali būti naudojama teisėtiems tikslams. Be to, esant Pareiškėjos prašymui, mokesčių administratorius privalėjo kreiptis į tuos asmenis dėl informacijos apie juos paskleidimo Pareiškėjai, nors esamoje situacijoje (kai operatyvių patikrinimų rezultatai turi įtakos Pareiškėjos apmokestinimui), net ir jų nesutikimas, nelemtų galimybės riboti Pareiškėjos teisę susipažinti su šiais dokumentais. Pareiškėjai nesusipažinus su jos apmokestinimą lėmusiais visais dokumentais, buvo nepagrįstai suvaržytos jos teisės teikti paaiškinimus ir pastabas. Mokesčių administratoriaus iškeltos prielaidos dėl kitų asmenų neturėjimo galimybės suteikti paskolas ar dovanas akivaizdžiai reikalauja atitinkamų asmenų ar Pareiškėjos paaiškinimų. Be to, mokesčių administratorius nepasisakė dėl Pareiškėjos pateiktų rašytinių paaiškinimų (A. M. , S. M. , A. S. , G. B.).

Dėl skundo išsamumo. Dėl mokesčių administratoriaus pareigos pateikti visus įrodymus pažeidimo, kaip nurodo Pareiškėja, skundas Komisijai nėra išsamus. Pareiškėja prašo Komisijos leisti susipažinti su visa mokestinės bylos medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.).

Pareiškėja nurodo, kad visos minėtos faktinės aplinkybės ir teisiniai argumentai dėl papildomai apskaičiuoto GPM *inter alia* taikytini ir sprendžiant dėl VSD įmokų ir PSD įmokų bei delspinigių ir baudų apskaičiavimo nepagrįstumo.

Komisija konstatuoja, kad Pareiškėjos skundas atmetinas, skundžiamas Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Ginčas šioje byloje kilo dėl nurodymų Pareiškėjai sumokėti 1099,69 Eur GPM, 605,89 Eur PSD įmokas ir 98,18 Eur PSD įmokas (į Sodros surenkamąją sąskaitą), 310,79 Eur VSD įmokas bei su šiais mokesčiais susijusias sumas, mokesčių administratoriui konstatavus, jog Pareiškėjos išlaidos tikrintuoju laikotarpiu (2009–2012 m.) viršijo gautas pajamas 42150,42 Lt ($84300,86 / 2$) suma (2009 m. – 34870,67 Lt ($69741,31 / 2$), 2012 m. – 7279,75 Lt ($14559,51 / 2$), t. y. jog Pareiškėja gavo kitų įstatymo nustatyta tvarka neapmokestintų pajamų, taip pat konstatavus, kad Pareiškėja gavo 7533,87 Lt neįregistruotos individualios veiklos pajamas. Mokesčių administratorius, konstatavęs, jog Pareiškėjos išlaidos tikrintuoju laikotarpiu viršijo jos pajamas, taikė MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatas ir mokesčius Pareiškėjai apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taikydamas išlaidų metodą.

Įvertinus skundžiamą sprendimą bei Šiaulių AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjos gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis, taip pat MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio bei Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išsamiai išdėstytos ir Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neaptarinėja, o, kadangi bylos nagrinėjimo apimtis apsprendžiama pagal pareikštus ir aiškius reikalavimus, sprendime pasisako dėl Pareiškėjos skunde Komisijai ir jos atstovo skundo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu sprendimu motyvų.

Dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo, gautų pajamų bei patirtų išlaidų už 2003–2008 metus bei iki tikrinamojo laikotarpio gautų paskolų. Pareiškėja nepagrįstai nurodo, kad MAĮ 70 straipsnio nuostatas mokesčių administratorius taikė nustatydamas Pareiškėjos ir jos sutuoktinio turėtą piniginių lėšų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje, t. y. 2009-01-01. MAĮ 70 straipsnyje įtvirtintą mokesčio bazės apskaičiavimo būdą mokesčių administratorius taikė, nustatęs, jog tikrinamuoju laikotarpiu sutuoktiniams gautų pajamų neužteko šio laikotarpio patirtoms išlaidoms padengti. Aplinkybė, jog mokesčių administratorius įvertino ir tikrinamojo laikotarpio pradžioje nustatytą sutuoktinių turėtą piniginių lėšų likutį, nereiškia, kad šis likutis apskaičiuotas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog MAĮ 68 str. 1 dalis numato, kad, jeigu kitaip nenustatyta atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kada pradedama mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos. Tačiau šie apribojimai nereiškia, jog mokesčių administratorius, atlikdamas mokesčių mokėtojo kontrolės veiksmus, negali įvertinti iki tikrinamojo laikotarpio nustatytų faktinių aplinkybių visumos. LVAT 2011-02-04 nutartyje adm. byloje Nr. A⁴³⁸-201/2011 yra nurodęs, kad „nei MAĮ, nei kiti įstatymai nenumato jokių apribojimų tiek mokesčių mokėtojui, tiek mokesčių administratoriui apskaičiuojant bei perskaičiuojant mokesčius už tam tikrą mokesčių laikotarpį remtis (vadovautis) papildoma įrodomąja medžiaga, kurioje fiksuotos ankstesniais laikotarpiais atsiradusios faktinės aplinkybės, svarbios teisingam mokesčių apskaičiavimui (perskaičiavimui). Tokiais atvejais, vertinant šią įrodomąją medžiagą bei nustatant jos reikšmę, vadovaujamosi ne MAĮ 68 str. 1 dalies nuostatomis, bet atsižvelgiama į bendrąsias įstatymuose įtvirtintas įrodinėjimo taisykles“. Komisija pažymi, kad teisė naudotis atitinkama įrodomąja medžiaga, susijusia su ankstesniais mokesčiais laikotarpiais, pripažįstama ne tik mokesčių administratoriui, bet ir mokesčių mokėtojui.

Ginčo atveju, pavyzdžiui, nors mokesčių administratorius nustatė, kad susijusių asmenų (išskyrus tik S. ir R. A. M.), su kuriais 2007–2008 metais pasirašytas paskolų sutartis sutuoktiniai

pateikė pajamų šaltiniams iki tikrinamojo laikotarpio pagrįsti, pajamos buvo nepakankamos paskoloms (iš viso 249000 Lt sumai) suteikti, tačiau vien dėl senaties (2007 m. ir 2008 m. nepatenka į tikrinamąjį laikotarpį) mokesčių administratorius pripažino Pareiškėjai ir jo sutuoktiniui suteiktas paskolas 210000 Lt sumai, nes būtent tokia suma per minėtą laikotarpį realiai buvo įnešta grynaisiais pinigais į banko sąskaitą. Tokių mokesčių administratoriaus veiksmų atlikimo metu buvo nustatytos sutuoktiniams palankesnės aplinkybės, nes šios piniginės lėšos (210000 Lt), kurių kilmė nenustatyta, buvo neapmokestintos ir sudarė pagrindą apskaičiuojant grynujų pinigų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje. Taigi Pareiškėja nepagrįstai nurodo, kad prie turėto pinigų likučio tikrinto laikotarpio pradžioje nebuvo pridėtos jos pagal paskolos sutartis grindžiamos sumos.

Taip pat Pareiškėja neteisingai nurodo, kad, apskaičiuodamas 116391,60 Lt dydžio šeimos 2003–2008 metų išlaidas (vidutiniškai apie 19400 Lt per metus arba apie 1616 Lt per mėnesį), mokesčių administratorius rėmėsi tik Statistikos departamento duomenimis. Mokesčių administratorius atsižvelgė į Pareiškėjos pastabas, įvertino vaikui tenkančias išlaidas ir tokiu būdu perskaičiavo vidutines vartojimo išlaidas. Atitinkamai grynujų pinigų likutis 2008-12-31 nuo 155681,69 Lt buvo padidintas iki 164822 Lt. Komisijos nuomone, mokesčių administratoriaus iki tikrinamojo laikotarpio nustatytos Pareiškėjos šeimos išlaidos nėra per didelės, o Pareiškėjos akcentuojama kaime gyvenančių jos tėvų parama tik tam tikrais maisto produktais (mėsa, pienas, daržovės, vaisiai) negali labai sumažinti šeimos išlaidų, nes išlaidos minėtiems produktams sudaro tik nedidelę dalį šeimos išlaidų. Pavyzdžiui, kaip matyti iš Statistikos departamento skelbiamų vidutinių vartojimo išlaidų, tenkančių vienam namų ūkio nariui per mėn., išlaidos mėšai (kiaulienai) sudarė 2,52 Eur, arba 8,70 Lt, 2005 m. ir 3,07 Eur, arba 10,60 Lt, 2007 m., išlaidos pienui sudarė 1,10 Eur, arba 3,80 Lt, 2005 m. ir 1,27 Eur, arba 4,39 Lt, 2007 m., išlaidos daržovėms sudarė 3,07 Eur, arba 10,60 Lt, 2005 m. ir 4,41 Eur, arba 15,23 Lt, 2007 m. (<http://ops.stat.gov.lt/analysis-portlet/print-servlet>). Juolab, įvertinus aplinkybes, kad minėtu laikotarpiu abu sutuoktiniai turėjo įsigiję automobilius, kuriems eksploatuoti ir degalams įsigyti reikalingos nemažos piniginės lėšos, be to, šeima vyko į poilsines keliones į Turkiją ir Egiptą. Pažymėtina, kad nemažą šeimos biudžeto dalį sudaro išlaidos už ryšio ir komunalines paslaugas, būstui išlaikyti, taip pat išlaidos aprangai, avalynei, sveikatai, kultūrai, kitoms prekėms bei kitiems maisto produktams ir pan.

Dėl 70000 Lt sutaupų 2004 m. pradžioje. Pareiškėja nesutinka su mokesčių administratoriaus išvada, kad Pareiškėja su sutuoktiniu per 5 metus (1999–2003 m.) neturėjo galimybės sutaupyti 70000 Lt sumos. Tačiau teiginiams, jog šeima iš vestuvių dovanų (pinigais – 20000 Lt), darbinės veiklos ir tėvų paramos sutaupė minėtą sumą, pagrįsti jokių objektyvių įrodymų, kuriuos įvertinus būtų galima suabejoti mokesčių administratoriaus išvadomis, Pareiškėja nepateikė. Mokesčių administratorius nustatė, kad sutuoktinių iš darbinės veiklos gautos pajamos iki 2004 m. buvo pakankamos tik pragyvenimo išlaidoms padengti (sutuoktiniai 2002 m. gavo 6528,87 Lt, 2003 m. – 17421,45 Lt, iš viso – 23950,32 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas), dėl aplinkybių, jog tėvų parama maisto produktais negalėjo būti didelė ar eliminuoti visų išlaidų maistui, pasisakyta aukščiau. Pagal sutuoktinių pateiktą sąrašą mokesčių administratorius negalėjo identifikuoti asmenų, pasak Pareiškėjos, suteikusių vestuvių dovanas (pinigais – 20000 Lt), ir juos apklausti. Be to, kaip nustatė mokesčių administratorius, net tuo atveju, jeigu sutuoktiniai būtų gavę vestuvių proga 20000 Lt pinigais, tai iki 2004 m. juos būtų išleidę (sutuoktiniai 2001-11-06 už 10000 Lt įsigijo butą Šiauliuose; Pareiškėjos sutuoktinis 2004-06-23 įsigijo automobilį „Renault Safrane“, kurio rinkos vertė pagal VŠĮ „Emprekis“ duomenis įsigijimo metu buvo 8866 Lt; Pareiškėja 2004-09-15 įsigijo automobilį „Mazda 626“, kurio rinkos vertė pagal VŠĮ „Emprekis“ įsigijimo metu buvo 7424 Lt). Taip pat ginčo atveju yra sunkiai ekonomiškai paaiškinama aplinkybė, kai sutuoktiniai (kuriuos, pasak Pareiškėjos, remia tėvai) namuose laiko sutaupytus net 70000 Lt ir tuo pačiu iš banko 2004-07-27 pasiima 5000 Lt vartojamąją paskolą, moka bankui paskolos administravimo mokesį bei palūkanas. Įvertinus aukščiau nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad šioje dalyje mokesčių administratorius pateikė optimalų kiekį informacijos, paremtos objektyviais duomenimis, jog Pareiškėja su sutuoktiniu

negalėjo turėti 70000 Lt santaupų 2004 m. pradžioje. Pareiškėjos nurodoma aplinkybė dėl 70000 Lt santaupų nagrinėjamos bylos kontekste laikytina Pareiškėjos gynybine pozicija, siekiant išvengti mokestinės prievolės. Kaip savo praktikoje yra nurodęs LVAT (2013-04-15 *sprendime adm. byloje Nr. A⁶⁰²-27/2013*), „pasirinkdamas pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose) ir šių pajamų nedeklaruodamas pateikiant atitinkamo mokesčio laikotarpio pajamų deklaracijas (pavyzdžiui, kai tokios deklaracijos teikimas nėra privalomas), mokesčių mokėtojas prisiima ir visą riziką dėl jam tenkančios įrodinėjimo naštos.“ Pareiškėja nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurie galėtų patvirtinti, kad Pareiškėja su sutuoktiniu iš tiesų šią sumą (70000 Lt) būtų gavę ir ja disponavę.

Dėl tikrinamuoju laikotarpiu gautų dovanų. Pareiškėjai neaišku, kodėl pripažinta, kad 2011 m. dovanojimo sutartimis jos tėvai realiai prie paskolintų pinigų dovanavo tik 24000 Lt.

Pareiškėja pagal su tėvais S. M. ir A. M. 2011-09-29 bei 2011-12-13 pasirašytas dovanojimo sutartis atitinkamai gavo dovanų 40000 Lt ir 30000 Lt. Mokesčių administratorius pripažino, kad Pareiškėjos tėvai turėjo galimybę padovanoti dukrai 70000 Lt. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos tėvai jų operatyvių patikrinimų metu pateiktuose paaiškinimuose (2014-11-19, 2015-05-29, 2015-06-08) nurodė, jog dukrai pagal 2011 m. dovanojimo sutartimis (2011-09-29 ir 2011-12-13) įformintos 70000 Lt sumos dalį sudaro 46000 Lt, kuriuos jai tėvas paskolino dar 2008 metais, mokesčių administratorius sutuoktinių pajamomis, gautomis 2011 metais, pagrįstai pripažino tik 24000 Lt sumą (70000 Lt – 46000 Lt).

Dėl statybos išlaidų. Pareiškėja su sutuoktiniu pagal 2009-02-25 nekilnojamojo daikto pirkimo–pardavimo sutartį įsigijo nebaigtą statyti namą su žemės sklypu, esančius L g. 12, Šiauliuose. Pareiškėja nesutinka su mokesčių administratoriaus nustatyta minėto namo statybos išlaidų 89692 Lt suma, kurią mokesčių administratorius proporcingai priskyrė 2009 ir 2010 metų Pareiškėjos šeimos išlaidoms. Pareiškėjos teigimu, namo statybai užbaigti išleido tik 20000 Lt.

Kadangi Pareiškėja su sutuoktiniu nepateikė jokių namo statybos išlaidas pateisinančių dokumentų, siekdamas nustatyti ginčo gyvenamojo namo statybos (atkuriamąją) vertę statybos pabaigos dieną (2010 m. balandžio mėn.), mokesčių administratorius kreipėsi į nekilnojamojo turto vertintoją UAB „N2“ ir šio vertintojo pateikta 2015-06-26 turto vertinimo ataskaita vadovavosi apskaičiuodamas namo statybos užbaigimo išlaidas. Turto vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad gyvenamojo namo atkuriamoji (statybos) vertė įsigyjant buvo 444288 Lt (2009 m. vasario), o įregistruojant 100 proc. baigtumą (2010 m. balandžio mėn.) – 533980 Lt, t. y. namo statybos dalies užbaigimo kaštai sudarė 89692 Lt. Kadangi jokios informacijos, išskyrus paaiškinimą, kad didesnioji išlaidų dalis tenka 2010 metams, Pareiškėja nepateikė nei mokesčių administratoriui, nei Komisijai, konstatuotina, kad mokesčių administratorius nustatytas 89692 Lt gyvenamojo namo statybos išlaidas 2009 ir 2010 metų mokesčiniams laikotarpiams pagrįstai priskyrė proporcingai mėnesių skaičiui (*gyvenamojo namo statybos išlaidoms Pareiškėjo šeimai 2009 m. priskirti 68993,80 Lt, 2010 m. – 20697,90 Lt*).

Komisija pažymi, kad tiek mokesčių administratorius, tiek mokesčių mokėtojas, savo teiginius grindžiantis tam tikrais motyvais, turi juos pagrįsti. Tai reiškia, kad mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su mokesčio administratoriaus apskaičiuota mokesčio suma, mokesčio ginčo nagrinėjimo metu turi paneigti mokesčių administratoriaus apskaičiavimą, pateikdamas savo apskaičiavimo teisėtumą patvirtinančius įrodymus – įrodyti, jog jis neturi mokėti mokesčio (mokesčių), kuris jam buvo apskaičiuotas neteisingai (MAĮ 67 str.). Įrodinėjimo dalyką sudaro tam tikri elementai, t. y. faktiniai duomenys, kuriais remiantis yra nustatomos aplinkybės, turinčios reikšmės bylai teisingai išspręsti. Taigi įrodinėjimo procese būtina pateikti optimalų kiekį informacijos, tiksliai išdėstyti argumentus ir pareikšti reikalavimus, pateikti apskaičiavimus ir pan. Šiuo konkrečiu atveju Pareiškėja, nors ir išdėstė argumentus dėl 20000 Lt sumos namo statybai užbaigti, tačiau nepateikė jokių objektyvių įrodymų savo teiginiams pagrįsti. Mokesčių administratoriaus pateikta turto vertinimo ataskaita ginčo atveju yra pakankamas įrodymas, pagrindžiantis namo, esančio L g. 12, Šiauliuose, statybos užbaigimo kaštus.

Dėl 200000 Lt paskolos. Mokesčių administratorius nepripažino 200000 Lt J. K. B. K. paskolos suteikimo fakto Pareiškėjos sutuoktiniui, vadovaudamasis MAĮ 69 str. 1 dalies nuostatomis.

J. K. 2012-04-27 į savo banko sąskaitą įnešė grynaisiais pinigais 200000 Lt ir tą pačią dieną pervedė broliui. Byloje nagrinėjamu atveju įrodinėjimo dalyku yra nustatymas aplinkybės, ar Pareiškėjos sutuoktinio sesuo faktiškai jam suteikė 200000 Lt paskolą.

Šiaulių AVMI, atlikusi J. K. ir jos sutuoktinio B. K. bei jo tėvų Leokadijos ir T. K. operatyvius patikrinimus, surinko pakankamai faktinių duomenų, kurie paneigė J. K. nurodytą gautą 200000 Lt šaltinį, t. y. paneigė aplinkybę, kad J. K. 2012-04-27 turėjo grynaisiais pinigais savo ar iš jos nurodyto šaltinio (iš *sutuoktinio motinos L. K.*) skolintas ginčo lėšas, kurias įnešė į banko sąskaitą. Šiuo aspektu sutiktina su Inspekcijos pozicija, kad aplinkybė, jog Pareiškėja ir jos sutuoktinis, jų teigimu, negalėdami atiduoti paskolos, pagal 2012-11-22 pirkimo–pardavimo sutartį J. K. už 200000 Lt pardavė gyvenamąjį namą ir žemės sklypą, esančius L. g. 12, Š., taip pat nepatvirtina fakto, jog J. K. Pareiškėjos sutuoktiniui iš tiesų paskolino 200000 Lt. Pareiškėjos sutuoktinis 2012 m. turėjo 244000 Lt negrąžintų paskolų (5000 Lt grąžino S. M.) net nuo 2007 m., tačiau J. K., neišsiaiškinusi brolio galimybių grąžinti paskolą ir nenustačiusi atlygio bei nepasirašiusi sutarties, vis dėlto Pareiškėjos sutuoktiniui skolino itin trumpam laikotarpiui (3–4 mėn.). Pareiškėja kartu su sutuoktiniu nekilnojamąjį turtą (L. g. 12, Šiauliai) įsigijo už 250000 Lt ir, dar papildomai investavę, jį pardavė seseriai tik už 200000 Lt, t. y. už daug mažesnę sumą (*nors šiam nekilnojamajam turtui įsigyti pajamas sutuoktiniai taip pat grindė 2007–2008 m. skolintomis lėšomis, kurių, jų teigimu, dar nėra grąžinę*). Šios aplinkybės, Komisijos nuomone, rodo, jog sandoris sudarytas formaliai ir nepaaiškinamas nei ekonomiško, nei protingumo požiūriu. Be to, nors gyvenamasis namas perleistas J. K., jame ir toliau gyvena Pareiškėja su šeima.

Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, Komisija sutinka su mokesčių administratoriaus išvada, kad J. K. B. K. (Pareiškėjos sutuoktinio sesers) per banką 2012-04-27 Pareiškėjos sutuoktiniui pervesti 200000 Lt nėra sutuoktinio iš J. K. gauta paskola. Nagrinėjamoje byloje analizuojamos sumos pervedimas Pareiškėjos sutuoktiniui, nesant realaus pajamų šaltinio, mokestine teisine prasme Pareiškėjos pajamų gavimo nepagrindžia.

Dėl pajamų, gautų neįgijus verslo liudijimo ar neįregistravus individualios veiklos. Pareiškėja nurodo, kad jai 2011 ir 2012 metais kitų asmenų (G. M., B. S.) į banko sąskaitą pervestos lėšos nėra jos, o jos sutuoktinio gautos pajamos už parduotas prekes (ratlankius), jam vykdant individualią veiklą. Taip pat Pareiškėja pažymi, kad jo 2011 ir 2012 metais parduoti ratlankiai yra įsigyti dar 2010 metais, todėl jų įsigijimo išlaidos nepagrįstai priskirtos prie jos išlaidų, patirtų 2011 ir 2012 metais.

Iš bylos medžiagos matyti, kad nurodytus Pareiškėjos teiginius paneigia mokesčių administratoriaus surinkti įrodymai ir nustatytos aplinkybės. Pareiškėja verslo liudijimą išnešiojamajai ir išvežiojamajai prekybai įsigijo 2011-05-09, o G. M. iš viso 1055,23 Eur (3643,50 Lt) sumą į jos sąskaitą per kelis kartus pervedė per laikotarpį nuo 2011-01-18 iki 2011-05-05. Pareiškėja 2012 m. nebuvo įsigijusi verslo liudijimo, tačiau į jos sąskaitą 2012 m. B. S. pervedė 231,70 Eur (800 Lt), mokėjimo paskirtyje nurodydamas „už Gintarą – Audrius“, G. M. 1830,35 Eur (6319,83 Lt), mokėjimo paskirtyje nurodyta „za diskai“ (už ratlankius). Pareiškėja 2014-05-19 raštu (patikrinimo akto 43 priedas) paaiškino, kad G. M. pinigus pervesdavo į jos asmeninę sąskaitą už parduotas prekes. Nors Pareiškėjos mokesčių administratoriui pateiktame 2015-12-08 G. M. paaiškinime pastarasis asmuo nurodė pervedęs pinigus į Pareiškėjos sąskaitą už iš Pareiškėjos sutuoktinio įsigytus naudotus ratlankius, tačiau paaiškinime nurodyta mažesnė suma (1975,39 Eur), nei buvo pervesta Pareiškėjai (iš viso 2885,58 Eur). Be to, nenurodyta, kada tokia suma Pareiškėjai buvo pervesta. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, sutiktina su skundžiamame sprendime padaryta išvada, jog sutuoktiniai neįrodė, kad minėtas pajamas, vykdydamas individualią veiklą, gavo Pareiškėjos sutuoktinis.

Pareiškėjos sutuoktinis Komisijos posėdžio metu paaiškino, kad į sutuoktinės sąskaitą minėtų asmenų pervestos lėšos yra jo individualios veiklos pajamos, kurios buvo apskaitytos ir

nurodytos pajamų ir išlaidų žurnaluose. Po Komisijos posėdžio Pareiškėjos sutuoktinis pateikė Gyventojų, įsigijusio verslo liudijimą, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalus už 2011 ir 2012 metus (toliau – žurnalai), kuriuose įrašytos atskirais mėnesiais Pareiškėjos sutuoktinio gautos pajamos ir patirtos išlaidos. Tačiau šie pateikti žurnalai nėra pažymėti patikrinimą atlikusios Šiaulių AVMI specialistės spaudu, t. y. šių žurnalų duomenys nebuvo vertinami patikrinimo metu. Komisija, remdamasi MAĮ 153 str. 3 dalimi ir 155 str. 6 dalimi, šių dokumentų nevertina ir į juos neatsižvelgia. Be to, šiuose žurnaluose pateikti duomenys nėra išsamūs ir tikslūs, kurių pagrindu Komisija galėtų bent suabejoti mokesčių administratoriaus išvadamis dėl į Pareiškėjos sąskaitą minėtų asmenų pervestų lėšų pobūdžio (*ir spręsti, ar yra pagrindas perduoti Pareiškėjos skundą Inspekcijai nagrinėti iš naujo, nes vienas iš pagrindų tokiam veiksmui gali būti būtinumas įvertinti naujus įrodymus, pateiktus Komisijai, ir spręsti dėl šių įrodymų įtakos mokesčių mokėtojo nustatytų mokesčių prievolių dydžiui*). Kaip kartu su žurnalais Komisijai pateiktame 2016-05-04 rašte nurodė Pareiškėjos atstovas, pateiktuose žurnaluose Pareiškėjos sutuoktinio pajamos apskaitytos ne padieniui ir ne pagal atskirus sandorius, bet sumine išraiška (sumuojant kelių dienų pajamas) keletą kartų per mėnesį. Vadinasi, net ir neatsižvelgiant į minėtas MAĮ nuostatas dėl Komisijos teisės nevertinti naujai pateiktų įrodymų, Komisija negali įvertinti, ar Pareiškėjos sutuoktinis apskaitė į jos sąskaitą minėtų asmenų pervestas lėšas atskiriomis datomis. Be to, kaip matyti iš žurnalo už 2011 metus, Pareiškėjos sutuoktinis jame iki sausio mėnesio 24 d. įrašė 1220 Lt gautas pajamas, o G. M. į Pareiškėjos sąskaitą iš viso iki sausio 24 d. pervadė 493 Eur arba 1702,23 Lt (*2011-01-18 pervadė 200 Eur; 2011-01-19 –293 Eur*), t. y. kitokio dydžio pajamas. Taigi įvertinus aukščiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad mokesčių administratorius pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėja gavo neapmokestintų pajamų. Inspekcija taip pat pagrįstai neatsižvelgė į Pareiškėjos nurodytą LVAT 2005-06-29 nutartį adm. byloje Nr. A-10-780/2005. Kaip nurodyta aukščiau, minėtoje byloje laikytina, kad asmuo pinigų apskritai negavo, pinigai buvo pervesti per klaidą ir įmonė, pervadusi šiuos pinigus, juos susigrąžino. Ginčo atveju Pareiškėja iš trečiųjų asmenų į savo sąskaitą gavo pinigines sumas už prekes ir šias aplinkybes pati patvirtino 2014-05-19 paaiškinime, kuriame ji nenurodė, kad gautos pinigines lėšas yra jos sutuoktinio pajamos už parduotas prekes (ratlankius), jam vykdant individualią veiklą. Pareiškėjos sutuoktinio Komisijai papildomai pateiktų įrodymų (žurnalų) dėl jau nurodytų aplinkybių apskritai nėra pagrindo vertinti kaip įrodymų sprendžiant dėl į Pareiškėjos sąskaitą pervestų piniginių sumų pobūdžio. 2015-12-08 G. M. paaiškinimas dėl neišsamumo taip pat nepatvirtina, kad į Pareiškėjos sąskaitą pervestos lėšos yra Pareiškėjos sutuoktinio iš individualios veiklos gautos pajamos.

Sutuoktiniams nepateikus dokumentų, patvirtinančių 2011–2012 metais parduotų ratlankių įsigijimo išlaidų, o tik nurodant, kad buvo parduoti 2009–2010 metais įsigyti ratlankiai, taip pat nepateikus įrodymų apie turėtą neparduotų ratlankių likutį 2010-12-31, mokesčių administratorius visiškai pagrįstai ratlankių įsigijimo išlaidas priskyrė jų pardavimo laikotarpiui.

Dėl pajamų, gautų natūra. Pareiškėjos teigimu, jos sutuoktinis dirbo UAB „R1“ direktoriaus pavaduotoju ir vyko į tarnybines komandiruotes, todėl UAB „R1“ sumokėta 3319 Lt suma už kelionę į Hurgadą (2010 m. birželio mėn.) ir 1883 Lt suma už kelionę į Barseloną (2012 m. vasario mėn.) negali būti laikoma Pareiškėjos sutuoktinio pajamomis, gautomis natūra.

Mokesčių administratorius pagal UAB „W1“ ir AB „N2“ pateiktą informaciją (atitinkamai 2015-07-10 raštas Nr. WE/15/040 ir 2015-06-25 raštas Nr. 2015-5-73) nustatė, kad už poilsinę kelionę į Antaliją (Turkiją) 2010-06-11–2010-06-20 laikotarpiu (*mokesčių administratorius ir pati Pareiškėja per klaidą nurodė Hurgadą (Egiptas)*) ir už lėktuvo bilietą į Barseloną 2012-02-24–2012-02-27 laikotarpiu už Pareiškėjos sutuoktinį minėtas sumas (3319 Lt ir 1883 Lt) sumokėjo UAB „R1“, kurioje, Pareiškėjos teigimu, jos sutuoktinis dirbo direktoriaus pavaduotoju. Komisijos posėdžio metu Inspekcijos atstovė nurodė, kad kelionė į Barseloną taip pat buvo poilsinė. Nustatyta, kad į abi keliones Pareiškėjos sutuoktinis vyko kartu su Pareiškėja.

Kadangi Pareiškėja jokių objektyvių įrodymų, kad minėtais laikotarpiais jos sutuoktinis vyko į tarnybines komandiruotes (*sutuoktinio susirašinėjimas el. paštu su esamais ar / ir potencialiais verslo partneriais; UAB „R1“ esamų / potencialių verslo partnerių Barselonoje ir*

Antalijoje, taip pat renginių ir / ar parodų minėtuose miestuose pavadinimai; ir pan.), nepateikė, posėdžio Komisijoje metu paprašytas paaiškinti dėl kelionės į Barseloną, Pareiškėjos sutuoktinis negalėjo paaiškinti, nei koks buvo komandiruotės tikslas, nei kiek laiko truko komandiruotė, nei su kuo buvo susitikęs komandiruotės metu, o mokesčių administratorius surinktų duomenų pagrindu nurodė, kad abi kelionės buvo poilsinės, Komisija konstatuoja, kad 3319 Lt ir 1883 Lt sumų mokesčių administratorius pagrįstai nelaikė darbuotojo (Pareiškėjos sutuoktinio) su darbo santykiais susijusių išlaidų kompensacija ir pagrįstai padarė išvadą, kad jos patirtos Pareiškėjos sutuoktinio asmeniniams poreikiams tenkinti. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad mokesčių administratorius pagrįstai, remdamasis GPMĮ 2 str. 15 dalimi, 9 str. 1 dalimi, 3319 Lt ir 1883 Lt sumas pripažino Pareiškėjos sutuoktinio pajamomis, gautomis natūra, ir atitinkami apmokestino.

Dėl asmeninės atsakomybės principo pažeidimo. Pareiškėjos teigimu, mokestines prievoles dėl menamų pajamų nustačius abiemis sutuoktiniams (nepaisant to, kad apie jų buvimą žinojo ir jomis disponavo tik vienas iš sutuoktinių) pažeidžiamas asmeninės atsakomybės principas.

Komisija nesutinka su aukščiau išdėstyta Pareiškėjos pozicija ir pritaria Inspekcijos pateiktai išsamiai argumentacijai, paremtai surinktais įrodymais dėl abiejų sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausančio turto valdymo ir disponavimo, kartu abiejų sutuoktinių tiek vertybinių popierių, tiek nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarčių sudarymo, t. y. dėl Pareiškėjos ir jos sutuoktinio kartu vedamo bendro ūkio (*plačiau Komisijos sprendimo 10–11 psl.*). Juolab, kaip teisingai pažymėjo Inspekcija, Pareiškėjos pozicija dėl neva pažeisto asmeninės atsakomybės principo yra nenuosekli, nes Pareiškėja iki skundo pateikimo Inspekcijai pirminio patikrinimo metu ne tik nekvestionavo šios prezumpcijos (*sutuoktinių bendro turto dalys yra lygios (CK 3.117 str. 1 d.)*), tačiau ir neįrodinėjo, kad pajamos buvo gautos vieno iš sutuoktinių asmeniškai. Pareiškėja ir skunde Komisijai be teiginių, kad apie Pareiškėjos teigimu, menamas pajamas žinojo ir jomis disponavo tik vienas iš sutuoktinių, jokių šiuos teiginius pagrindžiančių objektyvių įrodymų nepateikė. Komisijos nuomone, pasikeitusi Pareiškėjos pozicija dėl jos ir sutuoktinio neva nevedamo bendro ūkio užkerta galimybę tikėti jos sąžiningumu ir laikytina Pareiškėjos ir jos sutuoktinio gynybine pozicija siekiant išvengti mokesčių mokėjimo.

Dėl pareigos pateikti įrodymus ir bendradarbiavimo pareigos pažeidimų. Pareiškėjos teigimu, mokesčių administratoriaus sprendimai yra neteisėti ir nepagrįsti, nes mokesčių administratorius nepridėjo visų savo išvadas pagrindžiančių įrodymų, t. y. duomenų apie kitų asmenų pajamas ir išlaidas, surinktų atlikus šių asmenų operatyvius patikrinimus (*operatyvių patikrinimo pažymų, surašytų G. B. , D. A. , A. S., S. M. (sutuoktinės tėvas), A. M. , S. M. (sutuoktinės brolis), A. M. , B. K. , L. K. ir T. K. atžvilgiu*).

Dėl šių Pareiškėjos argumentų, visų pirma, Komisija pažymi, kad MAĮ 155 str. 2 dalyje įtvirtinta mokesčių mokėtojo teisė Komisijoje susipažinti su mokestinėje byloje esančia visa medžiaga. Nors skunde Komisijai Pareiškėja buvo išreiškusi savo valią susipažinti su mokestinio ginčo medžiaga, tačiau iki Komisijos posėdžio šia teise nepasinaudojo. Šia teise Pareiškėjos atstovas pasinaudojo 2016-05-03 (pasibaigus posėdžiui) ir Komisijos patalpose susipažino su visa bylos medžiaga. Antra, minėtų trečiųjų asmenų atžvilgiu surašytose ataskaitose yra informacija apie šių trečiųjų asmenų, nesančių nagrinėjamos mokestinės bylos šalimi, taip pat jų šeimos narių gautas pajamas, turimą turtą, t. y. informacija, kuri, kaip teisingai nurodė Inspekcija, remiantis MAĮ 38–39 straipsnių nuostatomis, laikoma paslaptimi ir pateikti ją kitiems asmenims galima tik tuo atveju, kai šie asmenys raštu sutinka, kad informacija būtų paskleista (MAĮ 39 str. 1 d. 9 p). Ir trečia, minėtų asmenų operatyvių patikrinimų metu surinkta informacija, kiek ji susijusi su šių asmenų galimybėmis suteikti Pareiškėjai paskolas / dovanas, perkelta tiek į vietos, tiek į centrinio mokesčių administratorių sprendimus ir visapusiškai aprašyta. Taigi Pareiškėjos teiginiai dėl mokesčių administratoriaus sprendimų nepagrįstumo ir neteisėtumo šiuo aspektu yra atmestini.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2016-03-08 sprendimą Nr. 68-62.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos narė, pavaduojanti komisijos pirmininkę

Rasa Stravinskaitė

Komisijos nariai

Andrius Venius

Lina Vosylienė